

Iz sveta tišine

Letnik XXXIX, št. 11, november 2018 | ISSN 1318-139

**Pobude za umestitev SZJ v Ustavo
Republike Slovenije
Mednarodna konferenca o raziskovanju
evropskih znakovnih jezikov
Pridobitev tehničnih pripomočkov in novosti
pri njihovi pridobitvi**

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je oktobrska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja številka je bila posvečena praznovanju mednarodnega dneva gluhih, ki je letos potekalo 15. septembra pred Mestno hišo v Ljubljani, in sicer pod motom Z znakovnim jezikom smo vključeni. Tokratno številko pa posvečamo 14. novembru, dnevu slovenskega znakovnega jezika in pobudi ZDGNS za spremembo ustave, da bi slovenski znakovni jezik postal uradni jezik gluhih. V glasilu najdete poleg rednih rubrik tudi številne koristne in zanimive informacije.

Glasilo Iz sveta tišine pripomore h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Vljudno vas vabimo, da soustvarjate naše glasilo Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite brezplačno prejemati, nam pišite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si ali pa svoje ime, priimek ter naslov sporočite na naslov: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo IST je dosegljivo tudi v virtualni obliki, na naslovu: www.zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

Prijazna spodbuda našim piscem

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavitve kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavitve kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti.

Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko **Lektorica:** Darka Tepina Podgoršek **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP. Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografije na naslovnici: Zgodovina razvoja SZJ in dialektični pripomočki **Foto:** Sašo Letonja

Uvodnik

Slovenski znakovni jezik gluhih temelji na uporabi rok, mimike obraza, oči in ustnic ter gibanju telesa. Skupaj z znakovnim jezikom se lahko uporablja prstna abeceda. To je za gluhe jezik sporazumevanja; v njem se lahko izražajo, poleg tega pa jim le ta način sporazumevanja omogoča optimalni razvoj. Znakovni jezik nima enake slovnice kot govorni jezik na istem geografskem območju, saj je znakovni jezik neodvisen od govornega in se razvija v skupnosti gluhih.

Znakovni jezik je bil v svetu prvič omenjen v 18. stoletju, ko so ustanovili prvo šolo za gluhe. Da je znakovni jezik za gluhe osebe najpomembnejše sredstvo sporazumevanja, ki ga uporabljajo za sporočanje najrazličnejših namenov in vsebin, smo v Sloveniji zakonsko sprejeli leta 2002.

Tudi Evropska unija podpira manjšinske jezike gluhih skupnosti kot svojevrsten izraz jezikovne pestrosti evropskega kulturnega prostora ter države članice poziva k njihovi ohranitvi in promociji.

Način izbire sporazumevanja močno vpliva na kulturo in jezik gluhe skupnosti ter posameznika v njej. Pri gluhoti lahko govorimo o dveh kulturah oziroma dveh jezikih. Poudariti je treba, da slovenski znakovni jezik ni enak drugim znakovnim jezikom. Vsak znakovni jezik gluhih po svetu je jezik zase, razlike pa se vidijo že znotraj iste države.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije od leta 1979 sistematično deluje na področju razvoja in uveljavitve slovenskega znakovnega jezika. Program izvaja prav od začetka, saj je to bistvo kulture in identitete gluhih oseb. Rezultat tega so izdani priročniki, CD-slovarji, spletne in mobilne aplikacije, učna gradiva, videovsebine v znakovnem jeziku, številni didaktični pripomočki in nova zakonodaja. Po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika, ki je bil sprejet leta 2002, je znakovni jezik jezik sporazumevanja gluhih oseb oziroma naravno sredstvo za sporazumevanje gluhih oseb. Slovenski znakovni jezik je treba načrtno raziskovati in standardizirati, ker je to temeljno pri prenosu znanja v znakovnem jeziku. Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in Konvencija OZN o pravicah invalidov izrecno govorita o priznanju, razvoju in standardizaciji znakovnega jezika, vendar ga država kljub sprejetju zakona in konvencije

razvoja in standardizacije znakovnega jezika ne zagotavlja sistemsko.

Evropska unija ima 28 držav članic in znakovni jezik je v nekaterih deležen večje, v drugih državah pa manjše pravne zaščite. Ne glede na stopnjo zaščite pa je uzakonjen v 25 državah. Trenutno so štiri države – Finska, Portugalska, Avstrija in Madžarska – znakovni jezik zapisale v ustavo.

Osnovna človekova pravica je pravica do uporabe maternega jezika. Slovenski znakovni jezik je materni jezik gluhih. V Sloveniji slovenski znakovni jezik kot jezik sporazumevanja in prvi jezik uporablja 1500 gluhih oseb. S slovenskim znakovnim jezikom se ohranjajo jezikovne različnosti posameznih območij v Sloveniji in kultura gluhih. Tako kot je slovenski jezik materni jezik slišočih, je tudi slovenski znakovni jezik materni jezik gluhih, ki ga uporabljajo od zgodnjega otroštva. Navadno je to prvi jezik, ki se ga naučijo.

Gluhi v Sloveniji izražajo nezadovoljstvo, saj se spoprijemajo s številnimi težavami zaradi neurejenih zadev na mnogo področjih. Te težave so posledica nepriznavanja slovenskega znakovnega jezika kot uradnega jezika gluhih v Sloveniji. Prepričani so, da bi priznanje slovenskega znakovnega jezika kot uradnega jezika gluhih, kot imajo to denimo ustavno urejeno že v štirih državah Evropske unije, rešilo številne težave pri izobraževanju in zaposlovanju gluhih v Sloveniji. Čeprav je znakovni jezik prvi jezik gluhih oseb, ima gluhi otrok v izobraževalnem sistemu pravico le do štirih ur tolmača na teden, kar pomeni, da ne more v celoti spremljati pouka v svojem jeziku. Čeprav v Sloveniji obstaja izobraževanje gluhih že 118 let, se še vedno ne izobražujejo v svojem jeziku. Nepojmljivo je tudi dejstvo, da gluhi danes v šoli za gluhe nimajo niti predmeta znakovni jezik.

To so razlogi, zaradi katerih bo Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije 14. novembra v Državni zbor RS vložila pobudo za spremembo ustave, da bi slovenski znakovni jezik postal uradni jezik gluhih. In tudi če se ustava ne spremeni, upamo, da bo s tem narejen preboj, da bosta vlada in ministrstvo za izobraževanje izpeljala učinkovite ukrepe na področju izobraževanja gluhih v znakovnem jeziku.

Adem Jahjefendić

S sekretarjeve mize

»Kar imate na jeziku,
je v vašem srcu.« (Hebrejska misel)

Izobraževalni center na ZDGNS

Jeseni so se intenzivno začeli seminarji, delavnice in tečaji SZJ v skladu s Katalogom izobraževanj. Nekatera izobraževanja so tudi brezplačna, saj želimo opolnomočiti in ozaveščati javnost o različnih temah na področju našega dela.

Skupščina EUD

Predsednik ZDGNS in Anton Petrič sta se udeležila seminarja in skupščine Evropske zveze gluhih. Poleg obravnavanih tem smo predstavili pobudo ZDGNS za umestitev SZJ v Ustavo RS. Soglasno smo prejeli podporo vseh zvez gluhih in tudi podpise številnih mednarodnih organizacij na področju gluhot.

Pridobili smo podporo za pobudo umestitve SZJ v ustavo.

Inštitut za SZJ – umestitev Slovarja SZJ na portal Termania

Na podlagi projekta Digitalizacija in dostopnost slovarskih virov je bila ZDGNS izbrana kot primer

dobre prakse ter povabljena, da Slovar SZJ uvrstimo na portal Termania. Portal bo po naročilu Ministrstva za kulturo vključeval najpomembnejše in največje vire slovarjev v Sloveniji. Počlašeni smo, da je med vsemi izbran tudi naš slovar. Čestitke vsem ustvarjalcem in sodelavcem pri tem projektu. Ko bo projekt končan, bomo v medijih in na različnih predstavitvah predstavili omenjeni portal.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije tudi na voljo kot brezplačna mobilna aplikacija.

- ✓ **Iskalnik**
Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah
- ✓ **Govor**
Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora
- ✓ **Kategorije**
Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretanjih in učnih primerih.
- ✓ **Kviz**
Opravljanje kvizov za utrčitev znanja pisane besede in znakovnega jezika
- ✓ **QR**
Čitalec QR kod za ogled videoposnetkov szj
- ✓ **Gluhoslepi**
Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe

Okrogla miza ZDGNS – predstavitev Pravidnika o osebni asistenci in Pravidnika o tehničnih pripomočkih

Na ZDGNS smo organizirali okroglo mizo in s predstavniki MDDSZEM Direktorata za invalide predstavili oba pravilnika. Prisostvovali so predstavniki različnih društev iz vse Slovenije in uporabniki. Polna dvorana in številna vprašanja so upravičila veliko zanimanje naših članov. Predstavniki direktorata sta korektno in konkretno odgovorili na vsa zastavljena vprašanja, zato gre posebna zahvala direktorici direktorata Dragici Bac in strokovni delavki na direktoratu Tanji Dular za vso doseganje podporo in korektno sodelovanje.

Pravilnik o osebni asistenci in spremembe Pravidnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozil je predstavila Tanja Dular, predstavnica Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Predstavitev problematike dostopnosti storitev zdravstva za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom Zdravstvenemu domu Ljubljana

Na podlagi dobrega sodelovanja smo odprli vrata problematike dostopnosti storitev za naše upo-

ZZZS zavrača vse naše predloge.

rabnike v največjem zdravstvenem domu v Sloveniji. Poudarili smo posebne prilagoditve, ki jih vsi potrebujejo, in se dogovorili za nadaljnje sodelovanje. S tem smo odprli možnost povezovanja zdravstvenih domov po vsej Sloveniji z lokalnimi društvi gluhih in naglušnih.

Pripombe ZDGNS na predlog Zakona o notariatu

ZDGNS je na redni postopek obravnave v roku poslala pripombe na predlog zakona, v katerem je opredelila posebne pravice za vse štiri kategorije naših uporabnikov. Ob tem smo jih tudi zaprosili za sprejem in pogovor, vendar do danes še nismo prejeli vabila.

Pripombe ZDGNS k Predlogu sprememb in dopolnitev pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja

ZDGNS je na redni postopek obravnave v roku poslala pripombe na predlog sprememb, v katerem je opredelila zahteve pri načinu pridobitve slušnega aparata, trajnostne dobe in vzdrževanja ter pri dodatnih pravicah, ki se financirajo iz naslova OZZ. Predlogi ZDGNS so bili zavrnjeni z obrazložitvijo, da na ZZZS potrebujejo predhodno celovito strokovno in finančno analizo.

Zdravstveni dom Ljubljana

Pripombe na Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Na ZDGNS aktivno spremljamo dejavnosti, povezane s spremembami tega zakona. Ker se povezuje s sorodnimi predpisi, je treba spremljati tudi sorodne področne predpise.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je preстал prvo obravnavo.

ZDGNS partner pri projektu ME-WE Fakultete za družbene vede v programu Horizon 2020

Fakulteta za družbene vede v Ljubljani se je prijavila na mednarodni projekt ME-WE »Psihosocialna podpora pri promociji mentalnega zdravja in dobrobiti med mladimi skrbniki v Evropi« s skupaj več partnerji. Ker je bil projekt potrjen, smo se vključili vanj, v njem pa sodelujejo strokovnjaki in mladi

Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

oskrbovalci, ki imajo stik in izkušnje z neformalnimi oblikami skrbi mladih oskrbovalcev. Rezultate projekta bomo objavili po projektu.

Pobuda ZDGNS za umestitev SZJ v Ustavo RS

ZDGNS izvaja številne aktivnosti za pripravo pobude za umestitev SZJ v Ustavo RS. Poleg medijskega izpostavljanja potekajo sestanki z različnimi ministri, poslanskimi skupinami in številnimi drugimi, da se zagotovi čim širša podpora za omenjeno pobudo. Glavni dogodek bo v sredo, 14. 11. 2018, na dan SZJ, ko bo tudi uradno vložena pobuda v DZ, zvečer pa bo še poseben kulturni večer, ko se bomo spomnili nekaterih posameznikov, ki so podpirali dosedanje delo ZDGNS, ter si ogledali dokumentarni film o življenju gluhih in njihovih otrok Lastovke letajo nizko. Vabljeni k ogledu.

Matjaž Juhart

Dokumentarni film o življenju gluhih in njihovih otrok

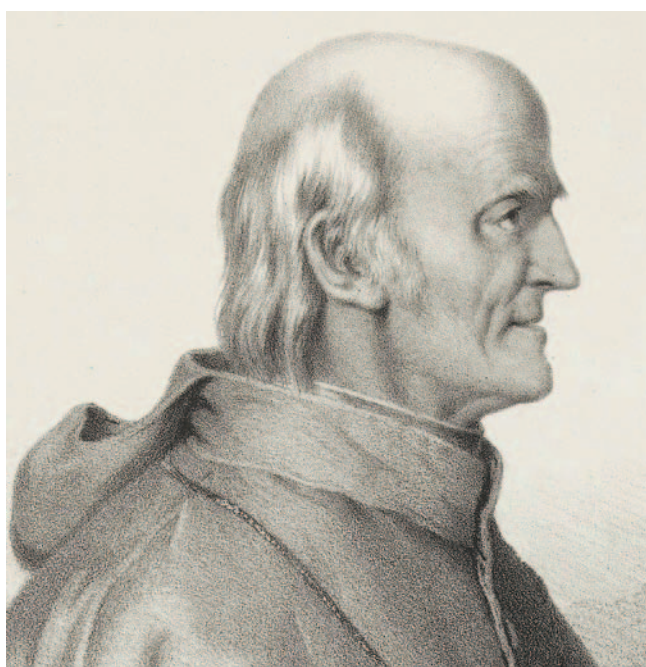
Od prepovedi znakovnega jezika do umestitve slovenskega znakovnega jezika v Ustavo RS, da bi zagotovili samostojnost slovenskega znakovnega jezika v RS in za enakovredno vključevanje in izobraževanje gluhih ter za poln razvoj kulture in jezikovne identitete gluhe skupnosti

14. november – dan slovenskega znakovnega jezika v Republiki Sloveniji

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) je s svojimi 13 društvi po vsej Sloveniji reprezentativna invalidska organizacija za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom. Je ustanoviteljica Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik in Inštituta za slovenski znakovni jezik. Od začetka ustanovitve prve organizacije gluhih v Sloveniji pred več kot 85 leti se med drugimi nalogami trudi vzpostaviti statusni položaj slovenskega znakovnega jezika (SZJ) gluhih oseb v Republiki Sloveniji.

Kronološki pregled:

1. Leta 1840 se v Gorici ustanovi prva šola za gluhe na slovenskih tleh. Ustanovitelji šole so spodbujali uporabo znakovnega jezika. Žal je šola po nekaj letih delovanja zaprla vrata.

Valentin Stanič, ustanovitelj prve šole za gluhe na Slovenskem

2. Leta 1900 se v Ljubljani ustanovi Gluhonemnica, ki je sprejemala gluhe otroke iz vse Slovenije. Znakovni jezik je prepovedan in šele več kot 90 let pozneje se začnejo premiki pri prepoznavanju pomembnosti uporabe znakovnega jezika v izobraževanju gluhih. Danes so v Sloveniji trije šolski centri za gluhe otroke, vendar ni v eni osnovni šoli še vedno ni posebnega predmeta Slovenski znakovni jezik.

Gluhonemnica

3. Leta 1931 se ustanovi prva organizacija gluhih v Sloveniji in takrat se tudi uradno začne bitka za priznanje znakovnega jezika. Organizacije gluhih in gluhi posamezniki opozarjajo javnost na neenakopraven položaj gluhih in znakovnega jezika.

Prvo organizirano delovanje gluhih na Slovenskem

4. Leta 1979 se začnejo na ZDGNS organizirano izvajati prvi tečaji SZJ.
5. Leta 1983 se na ZDGNS ustanovi prva sekcija tolmačev, temu pa sledijo usposabljanja.

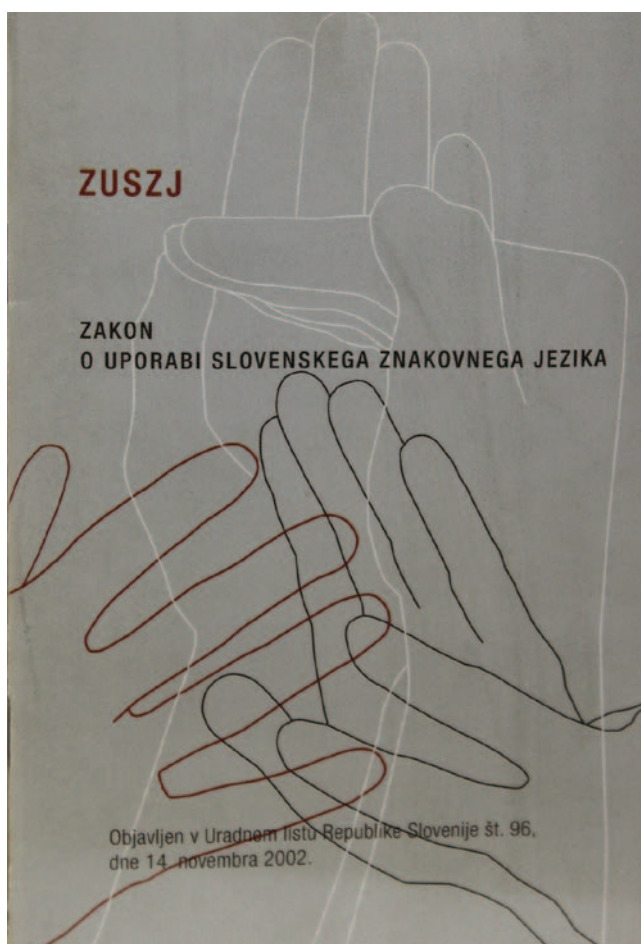
Tolmači so glavni most med gluhih in slišočim okoljem.

6. Leta 1988 evropski parlament sprejme Resolucijo o znakovnih jezikih, kar pomeni enega prvih pisnih dokumentov za začetek boja in pritiska na državo za priznanje znakovnega jezika in tolmačenja v RS.
7. Leta 1990 se izda prvi slikovni slovar SZJ. Slovar izide tudi v videoobliki.
8. Leta 1996 na pobudo in predlog ZDGNS resor-no ministrstvo za delo imenuje Delovno skupi-no za pripravo zakonske pravice do tolmača.

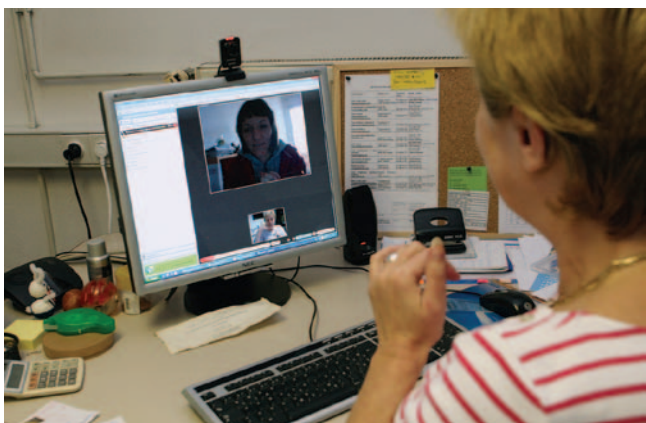
V delovno skupino so bili imenovani Aljoša Redžepovič, Meri Mörderdorfer in Jasna Bauman.

9. 14. 11. 2002 se v Uradnem listu RS objavi spre-jeti Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (ZUSZJ).
10. Stečejo postopki za poklic tolmač za SZJ, ki se pridobi z nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK).
11. Leta 2002 ZDGNS ustanovi zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik (ZTSZJ).

Zakon o uporabi SZJ

12. Leta 2005 se v Akcijski načrt za invalide Vlade RS na predlog ZDGNS vnese potreba po klicnem centru za osebe z okvaro sluha.
13. Leta 2005 ZDGNS z lastnimi sredstvi in sred-stvi Fundacije FIHO sistemsko razvija SZJ. Re-publika Slovenija kljub številnim aktivnostim ZDGNS še vedno ne prepozna avtohtonosti SZJ in ne zagotovi ustrezne podpore države pri razvoju SZJ. Skrb za razvoj SZJ prevzame ZDGNS in od države pričakuje, da to odgovor-nost prevzame tudi sama.
14. Leta 2006 Ministrstvo za kulturo na predlog ZDGNS in ZTSZJ v Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011 vključi posebno poglavje o znakovnem jeziku. Ker ga po stališču ZDGNS neustrezno umesti pod poglavje Govorci s posebnimi potrebami, ZDGNS še naprej prepričuje državo, da se SZJ ustrezno umesti kot avtohton in samostojen jezik gluhih državljanov RS.
15. Leta 2009 Ministrstvo za delo, družino, social-ne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM) na pobudo ZDGNS ustanovi klicni center za osebe z okvaro sluha, ki ga po razpisu MDDSZEM iz-

Klicni center za osebe z okvaro sluha

vaja ZTSZJ. Klicni center zaposluje tolmače SZJ in deluje 24 ur na dan, vse dni v letu.

16. Leta 2013 ZDGNS poda pobudo na MDDSZEM za priznanje dneva slovenskega znakovnega jezika v RS.
17. Leta 2014 Vlada RS na predlog ZDGNS in MDDSZEM razglasi 14. november za dan SZJ v RS.

Ministrca dr. Anja Kopač Mrak je uradno razglasila dan slovenskega znakovnega jezika.

18. Leta 2014 Ministrstvo za kulturo na predlog ZDGNS in ZTSZJ v Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018 vključi posebno poglavje o znakovnem jeziku. ZDGNS ponovno opozori Ministrstvo za kulturo, da je SZJ neustrezno umeščen pod poglavje Govorci s posebnimi potrebami, in sicer kot pripomoček za komunikacijo. ZDGNS še

naprej prepričuje državo, da se SZJ ustrezno umesti kot avtohton in samostojen jezik gluhih državljanov RS.

19. Leta 2014 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) začne Pilotni projekt tolmačenja gluhih otrokom v rednih oblikah izobraževanja. Začne se z do petimi urami tolmačenja na teden in se nadaljuje še danes. Žal še vedno ni urejeno sistemsko tolmačenje in učenje SZJ v osnovnih šolah za gluhe učence.
20. Leta 2015 Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) na predlog in pobudo ZDGNS v evidenco raziskovalnih organizacij vpiše raziskovalno organizacijo ZDGNS, in sicer raziskovalno skupino Center za razvoj SZJ. Prvič se v evidenco vneseta tudi dva raziskovalca SZJ.
21. Leta 2015 sodišče s polno podporo ZDGNS ugotovi tožbi gluhe študentke, ki je tožila svojo visokošolsko ustanovo zaradi kratenja pravic gluhih do tolmača na fakultetah. Sodba sodišča je odprla vrata gluhih študentom pri dostopnosti fakultet s tolmačem.

Pravico gluhih študentov do tolmača pri študiju je priznalo sodišče.

22. ZDGNS in ZTSZJ izvajata aktivno vlogo ozaveščanja javnih ustanov in opolnomočenja gluhih uporabnikov SZJ o pravicah gluhih do uporabe svojega jezika, tj. SZJ in tolmačenja.
23. Leta 2016 MIZŠ v sodelovanju z Zavodom za šolstvo RS na pobudo ZDGNS imenuje delovni skupini za pripravo dveh strateških dokumentov: »Umestitev SZJ v slovenski šolski prostor« in »Učni načrt za izbirni predmet v osnovni šoli – Slovenski znakovni jezik«. Kljub opravljenim recenzijam MIZŠ do danes še vedno ni realiziral nobenega od dokumentov.
24. Leta 2016 ZDGNS sodeluje kot partner z Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) pri izvajanju Ciljno raziskovalnega projekta »Je-

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

zikovna politika RS in potrebe uporabnikov«, kjer sta konkretizirana status in položaj SZJ na slovenskem jezikoslovnem področju.

- Leta 2017 se Center za razvoj SZJ preimenuje v Inštitut za SZJ. Znotraj delovanja se oblikujejo oddelki in delovne skupine za področje raziskovanja SZJ, standardiziranja kretenj, zapisovanja zgodovine, izdajanja priročnikov in slovarjev za učenje in poučevanje SZJ, izdajanja didaktičnih pripomočkov v SZJ, pravljic in drugih besedil v SZJ ter izdajo spletnega slovarja SZJ, ki do danes vključuje več kot 16.000 gesel.
- Leta 2017 na podlagi pobude ZDGNS Ministrstvo za kulturo izda sklep o vpisu slovenskega znakovnega jezika v Register nesnovne kulturne dediščine v RS.

Projektna skupina

- Leta 2018 ZDGNS uspe s prijavo na razpis Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za kulturo ter začne izvajati Projekt »Pri-ročna video slovnica SZJ«.
- Leta 2018 ZDGNS postane izvajalec certificiranja SZJ, na podlagi katerega se prejme javno veljavno potrdilo o jezikovnih kompetencah na podlagi CEFR oz. SEJO (A1-B2).
- Leta 2018 se ZDGNS kot izvajalec usposabljanja učiteljev oz. inštruktorjev SZJ vpiše v bazo Slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK).

Zakaj še vedno vztrajamo?

Ker država RS še vedno, kljub vsem naštetim in nenaštetim aktivnostim ZDGNS za priznanje SZJ, ne prizna slovenskega znakovnega jezika kot samostojnega, avtohtonega jezika v RS ter prvega oz. maternega jezika gluhe skupnosti. S priznanjem jezika mora poskrbeti tudi za ustrezen razvoj in nadaljnje raziskovanje. SZJ ima svoja jezikovna pravila in zakonitosti, tako kot vsak drug jezik. Zaradi neustreznega priznanja SZJ v RS nosi skrb za nadaljnji razvoj SZJ nevladna organizacija, kot je ZDGNS. Brez jezika ni kulture in ni jezikovne identitete. Zato ni naključje, da je Analiza državne skrbi MDDSZEM poudarila, da sta izobrazba in socioekonomski položaj gluhih zaradi neustreznega izobraževalnega sistema za gluhe in nepriznavanja slovenskega znakovnega jezika najslabša tako med invalidi kot neinvalidi.

Kako naprej?

Ker smo vse možnosti, da o statusu SZJ prepričamo zlasti resorni ministrstvi za šolstvo in kulturo, izčrpali, smo se na ZDGNS odločili, da 14. novembra 2018, na dan slovenskega znakovnega jezika, v Državni zbor RS vložimo pobudo, da se SZJ umesti v Ustavo RS. S spremembo Ustave RS sledimo praksi v drugih evropskih državah (Madžarska, Avstrija, Finska, Portugalska) in prepričani smo, da bo pobuda ZDGNS padla na plodna tla. Zaposili bomo, da Vlogo za spremembo Ustave RS v tej točki vložijo bodisi Vlada RS bodisi najmanj 20 poslancev Državnega zbora RS.

V sredo, 14. 11. 2018, ob 14.11 bo predsednik ZDGNS Mladen Veršič pobudo ZDGNS (umestitev SZJ v Ustavo) uradno predal predsedniku DZ Dejanu Židanu v prostorih Državnega zbora RS.

**Predsednik ZDGNS
Mladen Veršič**

**Sekretar ZDGNS in vodja Inštituta
za slovenski znakovni jezik
Matjaž Juhart**

14. november – dan slovenskega znakovnega jezika

Pobuda umestitve slovenskega znakovnega jezika v Ustavo RS

Vabilo

Dokumentarni film o življenju gluhih in njihovih otrok

LASTOVKE LETAJO NIZKO

Sreda, **14. november 2018**, ob 17.00 uri

Kino Bežigrad, Linhartova cesta 11, Ljubljana

Program:

- Pozdravni nagovor, Mladen Veršič, predsednik ZDGNS
- Program ob dnevu slovenskega znakovnega jezika in podelitev posebnih priznanj
- Predvajanje dokumentarnega filma »Lastovke letajo nizko« s tolmačem in podnapisi

Po predstavitvi sledi pogostitev. Vabljeni!

Vstop je prost!

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

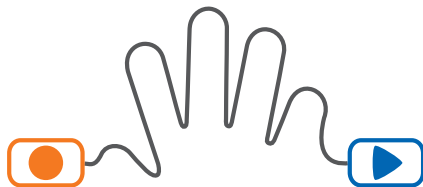
Ljubljana, Drenikova 24, Slovenija
telefon: +386 (01) 500-15-00 ; faks: +386 (01) 500-15-22
info@zveza-gns.si ; www.zveza-gns.si ; www.facebook.com/SpletnaTV

Inštitut
slovenskega znakovnega jezika

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

PRIROČNA VIDEO SLOVNICA slovenskega znakovnega jezika

Slovenski znakovni jezik (SZJ) je manjšinski jezik. Kot primarno sredstvo sporazumevanja ga uporablja približno 1000 gluhih, pa tudi nekateri naglušni in slišišči v Sloveniji. Vpisan je na seznam nesnovne kulturne dediščine, Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (2002) pa gluhim podeljuje pravico, da ga uporabljajo v postopkih pred državnimi organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe. Ta pravica žal mnogokrat ni spoštovana.

Slovnica je opis jezikovnih veščin in jezikovnega znanja, ki ga ima človek, da lahko uporablja jezik. Večina jezikov širom sveta na ta način ni opisana - opise poznamo le za največje in najbolj razširjene jezike, ki so navadno tudi državni jeziki. Nič hudega, saj vsi jezikovni uporabniki že v zgodnji mladosti jezik spontano, nezavedno in brez truda usvojijo ob stiku s člani svoje družine. Kljub temu govorce zanima, zakaj govorijo tako, kot govorijo (poleg tega pa so slovnice uporabne tudi za učenje tujih jezikov).

Priročna video slovnica SZJ bo odgovarjala prav na to vprašanje: zakaj kretamo tako, kot kretamo?

- Zakaj uporabljamo mimiko in kaj mimika pomeni?
- Kako sestavimo stavek in kako oblikujemo vprašanje?
- Zakaj zanikamo z odkimavanjem in kaj pomeni prikimavanje?
- Ali SZJ pozna ujemanje in zakaj ne uporablja sklonov?

Priročna video slovnica SZJ bo prvi opis tega jezika, ki ne bo napisan v slovenščini, ampak odkretan na prosto dostopnih posnetkih. Namenjena bo gluhim kretalcem, da spoznajo svoj jezik; pa tudi tistim gluhim, ki maternega jezika nikoli niso zares usvojili, da bodo lahko začeli kretati. Obenem pa bo uporabna tudi za samostojno učenje in za poučevanje v šolah ter na tečajih, kjer bodo slovnico SZJ prek teh posnetkov spoznali tako gluhi kot slišišči, člani društev, šolarji, stari in mladi. V veliko pomoč bo tudi stroki: zdravniški in rehabilitacijski službi, jezikoslovcem, študentom in profesorjem.

Projekt izvaja Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Ta slovnica dokazuje, da je SZJ samostojen jezik v Sloveniji!

Pridružite se nam pri odkrivanju značilnosti SZJ, pri pripravi in uporabi gradiv za učenje, poučevanje in certificiranje SZJ.
Dodatne informacije na spletni strani www.zveza-gns.si, po telefonu 01/500 15 00 in e-pošti info@zveza-gns.si.

PRIROČNA SLOVNICA – HANDY GRAMMAR

vabilo na mednarodno konferenco 16. novembra 2018

V okviru projekta Priročna video slovnica slovenskega znakovnega jezika, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada, izvaja pa ga Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, organiziramo mednarodno konferenco o raziskovanju evropskih znakovnih jezikov.

Kdaj in kje bo konferenca?

Konferenca bo potekala v petek, 16. novembra 2018, v pritlični dvorani Ministrstva za kulturo na Maistrovi 10 v Ljubljani (od 9. do 17. ure). Program bo objavljen naknadno.

Prijava in kotizacija

Za udeležbo na konferenci ni predvidene kotizacije, vendar vse zainteresirane vljudno prosimo, da s kratkim sporočilom na info@zveza-gns.si potrdijo prisotnost, saj bomo le tako lahko zagotovili ustrezno pogostitev in količino konferenčnega gradiva.

Kateri so uradni jeziki konference?

Celotna konferenca bo hkrati potekala v vseh treh uradnih jezikih konference s simultanim tolmačenjem:

- v slovenskem znakovnem jeziku,
- slovenščini in
- angleščini.

Komu je konferenca namenjena?

Vabimo vas, da se konference udeležite gluhi, naglušni in slišечи, študenti, pedagogi in strokovni delavci, člani društev, starši in prijatelji; vsi, ki vas zanima SZJ, njegova slovnica, raziskovanje in uporaba.

Ali lahko aktivno sodelujem na konferenci?

Če se tudi sami ukvarjate z raziskovanjem, poučevanjem ali tolmačenjem slovenskega znakovnega jezika in če ste prišli do novih spoznanj na tem področju ali oblikovali inovativne prakse, lahko na tej konferenci predstavite svoje delo, in sicer v obliki predavanja ali plakata (več o tem v nadaljevanju).

Mladen Veršič
Mladen Veršič

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Generalna skupščina Evropske zveze gluhih 2018, Dunaj

Zasedanja Evropske zveze gluhih (EUD), ki je bilo od 4. do 7. oktobra 2018 na Dunaju, sta se udeležila predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič in strokovni sodelavec Anton Petrič.

Prvi dan zasedanja se je začel z EUD-delavnico s tremi moduli. Prvi modul je bil osredotočen na projekt Erasmus+ z naslovom Designs. Splošni cilj projekta je ustvarjanje virov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izmenjave najboljših praks po vsej Evropi, da bi olajšali iskanje zaposlitve gluhih oseb. Izvršni direktor EUD-ja Mark Wheatley je vodil modul in predstavil napredek projekta v preteklem letu.

Udeleženca zasedanja Anton Petrič in Mladen Veršič

Drugi modul je bil o dostopnosti, ki se nanaša na nedavno pripravljen strateški dokument EUD-ja z naslovom Dostopnost. Vodila ga je Martyna Balčiūnaitė, strokovna sodelavka za politične zadeve pri EUD-ju. Ta dokument je za osebe z okvaro sluha bistvenega pomena za njihovo popolno in enakopravno udeležbo v družbi s pomočjo dostopnosti do informacij, komunikacije in znanja, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi.

Zaključni modul je bil najpomembnejši za delegate, ki so sodelovali pri analizi stanja na področju svobode gibanja gluhih po Evropi za študij in zaposlovanje ter na področju političnega udejstvovanja. Ugotovili so, da se pri selitvi v drugo državo zaradi študija ali zaposlitve pojavljajo problemi pri zagotavljanju enakopravnosti pri komunikaciji s

pomočjo tolmačev. Pri političnem udejstvovanju gluhih še vedno prevladujejo predsodki do gluhih politikov, ki se želijo uveljaviti. Delavnica se je končala z obiskom dunajske palače Belvedere, kjer so imeli delegati voden ogled izbranih del gluhega kiparja Gustinusa Ambrosija.

V petek, drugi dan zasedanja, je EUD skupaj z Avstrijskim združenjem gluhih (ÖGLB) organiziral seminar na temo »Skupaj premagajmo ovire! – Avstrijski primeri dobre prakse«. Seminar je bil deležen posebne pozornosti avstrijskega zveznega predsednika Alexandra Van der Bellna, ki je z ženo Doris Smidauer obiskal udeležence in jih pozdravil z nagovorom. Seminarju je prisostvoval dobro uro in prisluhnil primerom dobre prakse, ki so jih predstavili predstavniki različnih avstrijskih ustanov, ki posvečajo skrb tudi gluhim osebam. Prvič od ustanovitve EUD-ja se je zgodilo, da je predsednik države obiskal generalno skupščino EUD-ja. To je velika čast in vrhunec za skupnost uporabnikov znakovnega jezika. Seminarja se je udeležilo 120 gostov.

Zvezni predsednik Avstrije Alexander van der Bellen (drugi z leve) na obisku

Zadnji dan je bil namenjen generalni skupščini Evropske zveze gluhih, ki se je udeležilo 27 držav članic Evropske unije. Na generalni skupščini so predstavili poročilo o delu EUD-ja v letu 2017. Bistvo poslanstva EUD-ja je spodbujati, pospeševati in ščititi pravice in priložnosti za gluhe ljudi (tudi uporabnike znakovnega jezika) v Evropski uniji, da lahko sami postanejo polnopravni državljani. Za dosego enakosti v javnem in zasebnem življenju za

gluhe ljudi je EUD določila tri glavne dolgoročne cilje:

- priznanje pravice do uporabe avtohtonega znakovnega jezika;
- krepitev opolnomočenja prek komunikacije in informacij;
- enakost v izobraževanju in zaposlovanju.

V skladu z delovanjem EUD-ja velja prepričanje, da je pravica do znakovnega jezika temeljna človekova pravica. Uporabniki znakovnega jezika, podobno kot narodne manjšine, potrebujejo posebno ciljno in usklajeno zaščito v zvezi s svojim jezikom in vsemi človekovimi pravicami. Nacionalni in/ali regionalni znakovni jeziki so materni jeziki uporabnikov gluhih znakovnih jezikov po vsej EU in po svetu. Pravica do znakovnega jezika je sama po sebi človekova pravica, vendar je dostop do znakovnega jezika tudi bistvenega pomena za izpolnjevanje drugih temeljnih človekovih pravic, kot je pravica do enakega izobraževanja, informacij ali poštenega sojenja. Brez zgodnjega dostopa do znakovnega jezika v programih izobraževalnega sistema, ki spodbuja pridobitev znakovnega jezika (in nacionalnega pisnega jezika), gluhi otroci ne bodo mogli uživati svojih osnovnih človekovih pravic kot otroci ali pozneje v svojem življenju kot odrasli. Zato EUD zagovarja pravico, da je znakovni jezik bistven in prvi pogoj za zagotovitev enakopravnega državljanstva za vse gluhe ljudi.

EUD je ključni dejavnik v odnosu do nacionalnih vlad, evropskih institucij in drugih ključnih zainte-

resiranih strani, s Svetom Evrope in Organizacijo združenih narodov vred. Leta 2017 si je EUD zagotovil poseben posvetovalni status v OZN. EUD ima nalogo spremljati delovanje in aktivnosti nacionalnih zvez gluhih v EU, širšega sektorja evropskih nevladnih organizacij. V letu 2017 je bil EUD zelo aktiven pri sprejemanju direktive Evropske komisije – Evropskega akta o dostopnosti (EEA) in ob tem izrazil resno in legitimno zaskrbljenost, ker so posebna poglavja, vezana na dostop do storitev v sili, in dostop do radiodifuznih medijev izključeni s področja uporabe direktive, kar bo imelo resne negativne posledice za gluhe ljudi.

EUD je partner v zelo pomembnem projektu NEXES. Ta se financira s programom Horizon2020 in je osredotočen na dostop služb za pomoč v sili prihodnjih generacij. EUD je tudi partner v dveh projektih Erasmus+: Designs (2016–19), ki se osredotoča na zaposlitve gluhih, in SignTeach2, ki je ustvaril vire za usposabljanje učiteljev znakovnega jezika.

Ob koncu generalne skupščine so navzoči delegati podpisali dokument podpore Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije za umestitev slovenskega znakovnega jezika v Ustavo Republike Slovenije.

Prihodnje zasedanje Evropske zveze gluhih bo potekalo od 16. do 19. maja 2019 v Bukarešti v Romuniji.

Anton Petrič

Spletna TV po spletu neprekinjeno ponuja informacije z različnih področij, ki so plod avtorskega dela gluhih in slišočih novinarjev.

Na spletnem portalu www.gluhi.si so obiskovalcem na ogled različne kategorije vsebin: informativne, izobraževalne, kulturne, zabavne, športne. Izvajamo tudi produkcijo rubrik, kot sta Športaj z mano in Kulinarični kotiček.

Vabljeni k ogledu!

Pridobitev tehničnih pripomočkov in novosti pri njihovi pridobitvi

Po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov in Pravilniku o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila (v nadaljevanju: pravilnik) imajo gluhi, naglušni, slepi, slabovidni in gluhoslepi pravico do sofinanciranja tehničnih pripomočkov, ki so objavljeni v pravilniku na seznamu Liste tehničnih pripomočkov.

Ob tem je treba poudariti, da pri tehničnih pripomočkih in prilagoditvah ne gre za podvajanje s pripomočki, ki jih invalidi lahko uveljavljajo pri zdravstveni zavarovalnici (npr. proteze udov ali invalidski voziček, bela palica za slepe ali slušni aparat za naglušne).

Gre za tehnične pripomočke, ki so namenjeni večji socialni vključenosti, ki jih torej invalidi potrebujejo pri vsakdanjem vključevanju v družbo oziroma jih potrebujejo v življenju za premostitev komunikacijskih ovir za omogočanje varnega in samostojnega življenja.

Ministrstvo tehnične pripomočke in prilagoditev vozila financira v višini 85 %, socialno ogroženim (prejemnikom denarne socialne pomoči) in tistim s statusom invalida po Zakonu o družbenem varstvu pa ministrstvo pripomočke in prilagoditve financira v celoti. Posameznik lahko pripomoček ali prilagoditev avtomobila kupi oziroma naroči pri katerem koli dobavitelju v Sloveniji, ki sprejema vrednotnice. Upravičenec lahko uveljavlja oziroma pridobi več pripomočkov hkrati z eno odločbo (ne le enega).

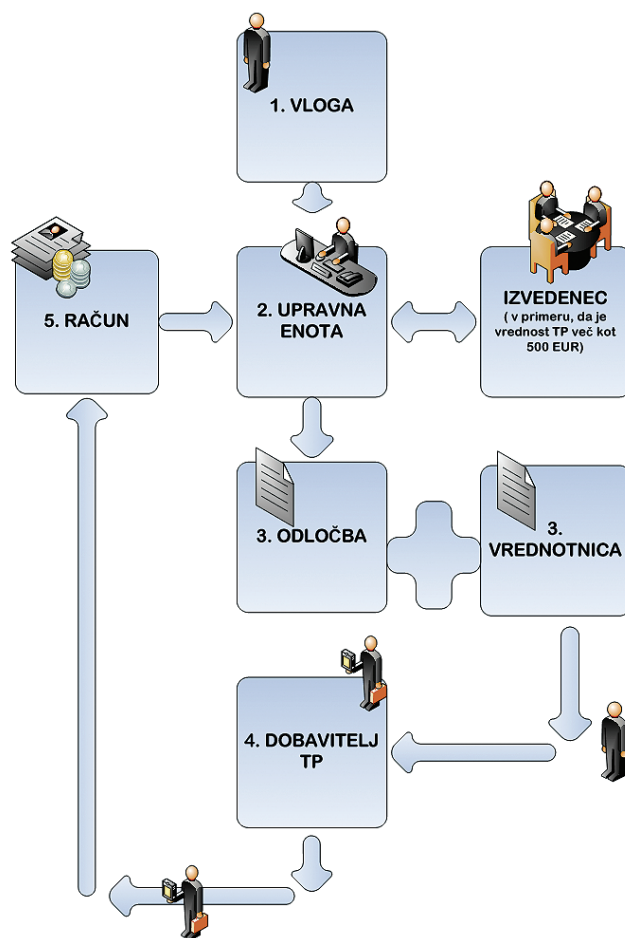
Dodatna pogoja za uveljavljanje pravice do tehničnih pripomočkov:

- državljan Republike Slovenije, s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujci s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- oseba je sposobna tehnični pripomoček samostojno uporabljati in izpolnjuje posebne pogoje, ki so za posamezni tehnični pripomoček določeni v listi tehničnih pripomočkov.

Kako do tehničnega pripomočka in kdaj lahko zaprosite za novega?

Oseba, ki potrebuje tehnični pripomoček, lahko za sofinanciranje tehničnega pripomočka vloži vlogo na upravni enoti. Upravna enota bo na podlagi vlo-

ge izdala odločbo in vrednotnico. Upravičenec bo prejel le eno odločbo za vse zaprosene tehnične pripomočke, in različno število vrednotnic, glede na število tehničnih pripomočkov, za katere je zaprosil. Vrednotnico oseba predloži kateremu koli dobavitelju tehničnih pripomočkov v Sloveniji in velja kot »plačilno sredstvo«, saj ministrstvo do višine navedene na vrednotnici sofinancira (plača) pripomoček. Upravičenec do tehničnega pripomočka mora dobavitelju izročiti vrednotnico za sofinanciranje plačila odobrenega in prejetega tehničnega pripomočka. Upravičenec mora vrednotnico unovčiti najpozneje v enem letu od njene izdaje.

Kako do tehničnega pripomočka

Upravičenec lahko tehnične pripomočke izbere z liste – seznama, ki je del pravilnika, posameznik pa bo upravičen do več pripomočkov –, in sicer toliko, kolikor jih potrebuje. Na seznamu je 37 različnih pripomočkov in pri vsakem je tudi navedeno, kdaj lahko oseba ponovno zaprosi za določen tehnični pripomoček.

Če upravičenec do tehničnega pripomočka želi dražjo izvedbo, mora razliko doplačati sam, če pa je dejanska cena nižja, se tehnični pripomoček lahko sofinancira največ v odstotku, določenem z vrednotnico, glede na dejansko ceno.

Letos mineva že štiri leta, odkar je stopil v veljavo Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila. V tem času ste številni vložili vloge za sofinanciranje različnih tehničnih pripomočkov. Vendar tudi naše delo na tem področju ni zastalo. Vložene so bile pobude in predlogi k dopolnitvi seznama tehničnih pripomočkov, skrajševanju trajnostne dobe upravičenosti do določenih tehničnih pripomočkov in spremembe pogojev za njihovo upravičenost.

Na podlagi naših pobud in predlogov je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izdalo Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 57/18 in je začel veljati 8. 9. 2018. Spremembe pravilnika se nanašajo predvsem na prenovljeno listo tehničnih pripomočkov in prilagoditev vozila, ki jih lahko pridobijo upravičenci.

Nova lista tehničnih pripomočkov, ki velja od 8. 9. 2018:

TP-0001: Elektronska varuška, za dobo 5 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju, izjava o predvidenem datumu rojstva otroka, ki jo vlagatelj lahko vloži največ 30 dni pred predvidenim rojstvom oziroma eno leto po rojstvu otroka.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **115,00 EUR**.

TP-0002: Svetlobni hišni zvonec z alarmom, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **115,00 EUR**.

TP-0003: Videofon, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 95-odstotna okvara sluha po Fowlerju.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **140,00 EUR**.

TP-0004: FM-sistem, za dobo 6 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju, starost najmanj 15 let in pravica do uporabe slušnega aparata. Upravičenec lahko na podlagi izvedenskega mnenja dobi TP-0004 ali TP-0005.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **660,00 EUR**.

TP-0005: FM-sistem, prilagojen za osebe s polževim vsadkom, za dobo 6 let

- **Pogoj:** potrdilo o polževem vsadku, starost najmanj 15 let.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **1.350,00 EUR**.

TP-0006: indukcijska zanka za TV ali brezžična slušalka, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju in pravica do uporabe slušnega aparata ali potrdilo o polževem vsadku.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **150,00 EUR**.

TP-0007: zapestna ročna ura – vibracijska, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 90-odstotna okvara sluha po Fowlerju, starost najmanj sedem let.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša 90,00 EUR.

TP-0008: telefonski aparat z ojačevalnikom, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju in pravica do uporabe slušnega aparata.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša 70,00 EUR.

TP-0009: svetlobni/zvočni indikator – budilka, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnost; starost najmanj sedem let. Upravičenec lahko izbira med TP-0009 ali TP-0010.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša 105,00 EUR.

TP-0010: vibracijska ura budilka, za dobo 10 let

- **Pogoj:** nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija

rija slepote in slabovidnost; starost najmanj sedem let. Upravičenec lahko izbira med TP-0009 ali TP-0010.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša 50,00 EUR.

TP-0011: baterije za polžev vsadek, za dobo 1 leta

- **Pogoj:** potrjeno o polževem vsadku.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša 450,00 EUR. V primeru polževih vsadkov v obeh ušesih odobrena 100-odstotna subvencija znaša 900 EUR.

TP-0012: govoreča zapestna ura z vibratorjem, za dobo 10 let

- **Pogoj:** hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša 75,00 EUR.

TP-0013: prenosna tipkovnica za gluhoslepe osebe, za dobo **10 let**

- **Pogoj:** hkratna kombinirana izguba sluha in vida in najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; starost najmanj sedem let.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **120,00 EUR**.

TP-0014: magnetna tabla z izbočenimi črkami, za dobo **10 let**

- **Pogoj:** hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **60,00 EUR**.

TP-0016: Govoreči indikator svetlobe in barv, za dobo **5 let**

- **Pogoj:** 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. katego-

rija slepote in slabovidnosti; starost najmanj sedem let.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **200,00 EUR**.

TP-0017: prenosna elektronska lupa, za dobo **7 let**

- **Pogoj:** 1., 2., 3. ali 4. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; starost najmanj šest let oziroma vpis v prvi razred osnovne šole.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **450,00 EUR**.

TP-0024: programski vmesnik za uporabo osebnega računalnika za slepe osebe, za dobo **10 let**

- **Pogoj:** 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (za slepe in slabovidne osebe potrdilo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije; za gluhoslepe osebe pa potrdilo Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN ali Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije)

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **950,00 EUR**.

TP-0025: programski vmesnik za uporabo osebnega računalnika za slepe osebe, nadgradnja na **3 leta**

- **Pogoj:** osnovni program TP -0024

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **250,00 EUR**.

TP-0026: programski vmesnik za osebni računalnik za povečavo in branje, za dobo **10 let**

- **Pogoj:** 1., 2., 3. ali 4. kategorija slepote in slabovidnosti, hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 80-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (za slepe in slabovidne osebe potrdilo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije; za gluhoslepe osebe pa potrdilo Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN ali Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije); starost najmanj šest let oziroma vpis v prvi razred osnovne šole. Upravičenec s 4. kategorijo slepote ali gluhoslepa oseba lahko izbere TP-0024 ali TP-0026.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **550,00 EUR**.

TP-0027: programski vmesnik za osebni računalnik za povečavo in branje, nadgradnja na **3 leta**

- **Pogoj:** osnovni program TP-0026

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **250,00 EUR**.

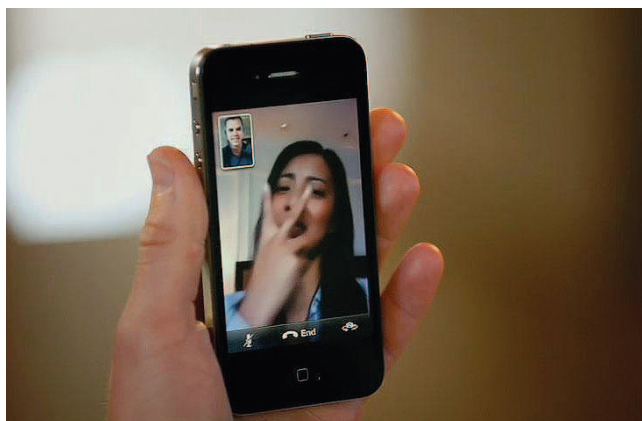

TP-0028: mobilni telefon, za dobo **4 let**

- **Pogoj:** nad 95-odstotna okvara sluha po Fowlerju; 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti, starost najmanj sedem let; potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (pri okvari sluha izkaznica o priznani pravici do uporabe slovenskega znakovnega jezika ali potrdilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije; za slepe in slabovidne osebe potrdilo Zveze društev slepih in

slabovidnih Slovenije; za gluhoslepe osebe pa potrdilo Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN ali Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije). Upravičenec lahko izbira med TP-0028 ali TP-0029 ali TP-0030.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **320,00 EUR**.

TP-0029: tablični računalnik, za dobo **4 let**

- **Pogoj:** nad 95-odstotna okvara sluha po Fowlerju; 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti, starost najmanj sedem let, potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (pri okvari sluha izkaznica o priznani pravici do uporabe slovenskega znakovnega jezika ali potrdilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije; za slepe in slabovidne osebe potrdilo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije; za gluhoslepe osebe pa potrdilo Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN ali Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije). Upravičenec lahko izbira med TP-0028 ali TP-0029 ali TP-0030.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **320,00 EUR**.

TP-0030: prenosni ali namizni računalnik, za dobo **4 let**

- **Pogoj:** nad 95-odstotna okvara sluha po Fowlerju; 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti; starost najmanj sedem let, potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (pri okvari sluha izkaznica o priznani pravici do uporabe slovenskega znakovnega jezika ali potrdilo Zveze društev

gluhih in naglušnih Slovenije; za slepe in slabovidne osebe potrdilo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije; za gluhoslepe osebe pa potrdilo Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN ali Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije). Upravičenec lahko izbira med TP-0028 ali TP-0029 ali TP-0030.

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **320,00 EUR**.

TP-0031: detektor dima za osebe z okvaro sluha, za dobo **10 let**

- **Pogoj: nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju**

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **235,00 EUR**.

TP-0033: javljalnik za dim s prenosom signala alarma, za dobo **10 let**

- **Pogoj: nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju**

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **45,00 EUR**.

TP-0034: sistem za prenos alarma ogljikovega monoksida ali požara za mobilni telefon, za dobo **5 let**

- **Pogoj: nad 80-odstotna okvara sluha po Fowlerju**

Odobrena 100-odstotna subvencija znaša **295,00 EUR**.

Za osebe z okvaro sluha se spremembe nanašajo na tehnične pripomočke: mobilni telefon, tablični računalnik in prenosni ali namizni računalnik (TP-0028 do TP-0030). Osebam z okvaro sluha se kot dokazilo upošteva izkaznica o priznani pravici do uporabe slovenskega znakovnega jezika **ali** potrdilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Gluhoslepi prav tako morajo za omenjene tehnične pripomočke predložiti potrdilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ali Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN, če nimajo izkaznice o priznani pravici do uporabe znakovnega jezika.

Prav tako je novost, da se za programske vmesnike za uporabo osebnega računalnika za slepe osebe in programski vmesnik za osebni računalnik za povečavo in branje ter njuno nadgradnjo (TP-0024 do TP-0027) za gluhoslepe prav tako zahteva potr-

dilo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ali Združenja gluhoslepih Slovenije Dlan, kot potrdilo o usposobljenosti uporabe določenih tehničnih pripomočkov v skladu z Listo tehničnih pripomočkov, kot pri prej omenjenih tehničnih pripomočkih (TP-0028 do TP-0030).

Tehnični pripomočki za osebe z okvaro sluha

Vlogo za to potrdilo lahko dobite na naši spletni strani (<http://www.zveza-gns.si/>), na zavihku z napisom **Vloga TP** v desnem zgornjem kotu. Vlogo natisnete, izpolnite in podpisano pošljete na naslov: ZDGNS, Drenikova 24, 1000 Ljubljana ali nam jo pošljete na elektronski naslov: info@zveza-gns.si.

Poleg tega so za osebe z okvaro sluha v letošnjem letu dodali nove tehnične pripomočke: javljalnik za dim s prenosom signala za alarm (TP-0033) in sistem za prenos signala za alarm za ogljikov monoksid ali požar za mobilni telefon (TP-0036).

Za vse dodatne informacije, pomoč in podporo pa smo vam vedno na voljo tudi v naši Tehničnoinformacijski pisarni. Tehničnoinformacijska pisarna je odprta vsak delavnik med **9. in 15. uro**, vendar po predhodnem naročilu. Prav tako se na nas lahko za pomoč in informacije obrnete po elektronski pošti naglusni@zveza.si ali na telefonski številki **01-505-80-46**, z veseljem vam bomo pomagali in svetovali.

Vir:

- <http://www.mdds.gov.si>
- <http://www.zveza-gns.si/>,
- **Pravilnik o spremembi Pravilnika o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozil, Uradni list RS št. 57/2018,**
- **Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila, Uradnem listu RS, št. št. 71/2014**

Pripravil: Adem Jahjefendić

V Mariboru o razvoju dostopnih centrov za študente invalide v Severni Afriki

Mariborska Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) je konec septembra prenašala svoje znanje o skrbi za študente invalide partnerjem z univerz v Egiptu in Maroku. V okviru evropskega projekta PACES (»Progression of Accessibility Centres in higher Education for Students with disabilities in North Africa«) so predstavili okolja, tehnologije in dostopnost za študente invalide, da bi lažje spremljali študijski proces in se pozneje enakovredno vključili na trg dela.

S projektom PACES bodo na univerzah v Egiptu in Maroku vzpostavljeni posebni dostopni centri, kjer bodo študentom na voljo tehnologije in storitve, ki jim bodo olajšale študijski proces. Poleg »fizičnih« centrov bodo vzpostavljeni tudi virtualni centri na spletnih straneh, kar bo omogočilo dostop do storitev še drugim študentom iz omenjenih držav. Del projekta je namenjen tudi študentom, ki nimajo posebnih potreb, da spoznajo svoje kolege – študente invalide, se z njimi povežejo in jih podprejo v razumevanju njihovih potreb.

Prenos dobre prakse o dostopnosti študija študentom invalidom

Dobre prakse iz Maribora

Na FERI so gostom v sklopu konference pokazali primere dobre prakse, ki jih izvajajo. Mednje spadajo podnaslavljanje v živo, e-učbenik za študente invalide (slepe in slabovidne ter z okvaro sluha), prosojni tolmač znakovnega jezika za svetovni splet. Za potrebe demonstracije podnapisov v živo je Zveza društev gluhih in naglušnih prijazno odstopila sistem »Text-On-Top«, ki omogoča predvajanje podnapisov ne samo na dodatni zaslon, temveč tudi na predavateljeve elektronske prosojnice. Udeležencem so predstavili akcijski načrt in kako skrbijo za študente invalide. Skrb zanje se namreč začne že

na informativnih dnevih, ko jim predstavijo razpoložljive prilagoditve študijskega procesa. Ob vpisu na fakulteto z vsakim opravijo individualni razgovor ter imenujejo tutorja učitelja in tutorja študenta, ki sta zadolžena posebej za študente invalide. Študentom, ki so gibalno ovirani, predavanja, vaje in druge študijske obveznosti organizirajo v zanje dostopnih prostorih. Leta 2016 so na FERI svojo spletno stran že delno prilagodili za dostop v slovenskem znakovnem jeziku. Pedagoški sodelavci in drugi zaposleni se stalno izobražujejo in izboljšujejo svoja študijska gradiva, da lahko čim bolj zadovoljijo različne potrebe študentov. Prav tako študentom omogočajo, da izpite študijske obveznosti opravljajo izven razpisanih rokov, z uporabo pomagal ali ob navzočnosti tolmačev/zapisovalcev ...

S pomočjo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je bila zagotovljena pretvorba govora v tekst.

Študentom prijazna fakulteta

Fakulteta si močno prizadeva, da se javnost seznanja z možnostmi in sposobnostmi študentov invalidov in si želi, da bi lahko čim več študentov premagalo strah pred univerzitetnim študijem ter da bi se lahko že dijaki seznanili s prednostmi in možnostmi študija na univerzah v Sloveniji. To jim za zdaj tudi dobro uspeva, saj pri njih trenutno študira okrog 20 študentov invalidov – slepi študent, slabovidni in gluho-nemi študenti, gibalno ovirani, študenti, ki imajo govorno-jezikovne težave ter kar nekaj dolgotrajno bolnih študentov. Na to, da med študenti invalidi slovijo kot študentom prijazna fakulteta, so izredno ponosni, imajo pa še veliko ciljev in zamisli, kako se izboljšati v prihodnosti.

Jernej Debevc

Kaj bi videli, če bi skočili iz svoje kože?

Kaj bi videli, če bi skočili iz svoje kože?

Na Gospodarsko razstavišče spet prihaja svetovna razstava. Body Worlds Vital je originalna razstava pravih človeških teles, ki ponuja edinstveno spoznavanje anatomije lastnega telesa, pomena zdravega življenjskega sloga ter zavedanje o tem, kaj pomeni biti človek.

Razstavo sestavlja unikatna zbirka pravih človeških eksponatov. Prikazana so celotna telesa, posamezni deli, prerezi in organi, ki skupaj podajajo popolno sliko o delovanju organizma kot celote.

Razstave Body Worlds, ki so jih pripravili na Inštitutu za plastinacijo iz Heidelberga v Nemčiji, si je po svetu ogledalo že 47 milijonov ljudi v več kot 90 mestih po svetu. Ena izmed njih – Body World Vital – bo na Gospodarskem razstavišču od 20. oktobra letos do 20. januarja prihodnje leto. Častni pokrovitelj razstave je Mestna občina Ljubljana.

V kožo znanstvenika

Postopek ohranjanja človeških teles in organov je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja izumil profesor anatomije dr. Gunther von Hagens: »V sedemdesetih letih sem učil študente medicine o

anatomiji človeškega telesa. Uporabljal sem anatomske atlase z narisanimi slikami, ki so prikazovale organe in organske sisteme. Za boljšo predstavo sem jim večkrat pokazal tudi prave organe, ki pa so bili žal v plastičnih zabojnikih, zato se jih ni bilo mogoče dotikati ali jih vzeti v roke. Študentom sem želel ponuditi več. Želel sem, da svojo pot zdravnika začnejo bolj izkušeni.«

Eksponati Body Worlds Vital Guntherja von Hagensa so izdelani z uporabo plastinacije, ki omogoča, da obiskovalci lahko opazujejo zgradbo človeškega telesa od zunaj in znotraj.

Plastinacija je proces, ki nadomesti naravne telesne tekočine s posebno vrsto plastike in po obdelavi omogoča namestitve teles v pristne položaje. Vsak položaj, v katerega je telo nameščeno, ponazarja, kako je zgrajeno naše telo in kako delujejo pri vsakodnevnih aktivnostih. Z uporabo plastike za konzerviranje postanejo vzorci brez vonja in popolnoma suhi. Plastinacija je izjemno dolg postopek. Za pripravo celotnega telesa je potrebnih tudi do 1500 ur. Najdaljši postopek plastinacije, ki je bil kadar koli izveden, pa je plastinacija 3,2-tonskega slona, za katero so potrebovali tri leta.

Telesa, uporabljena na razstavi, pripadajo darovalcem, ki so še za časa življenja podpisali, da se lahko njihovo telo po smrti uporabi v znanstveno-izobraževalne namene, na javni razstavi. Le nekateri organi, zarodki in posebni primerki izhajajo iz starih anatomskih zbirk in morfoloških inštitutov. Zaradi spoštovanja do darovalcev nista razkrita njihova identiteta in vzrok smrti.

V dobri ali slabi koži?

S pomočjo t. i. plastinatov obiskovalci usvojijo osnovna znanja o zgradbi telesa ter o ohranjanju lastnega zdravja. Razstava prikazuje delovanje

zdravega telesa pa tudi, kako telo deluje v bolezni ter kakšen vpliv ima na zdravje življenjski slog. Na razstavi lahko vidimo, kakšen učinek ima na primer kajenje na pljuča ter kako se umetni sklepi v kolenih in kolkih prilegajo v človeško okostje. Razstava obiskovalce ozavešča tudi o tem, kako se je z zdravimi izbiri in spremembami življenjskega sloga najbolje zoperstaviti smrtno nevarnim boleznim, kot so rak, sladkorna bolezen in bolezni srca.

Doživite razstavo na lastni koži

Ekspoziti so večinoma razporejeni po organskih sistemih, in sicer na mišično-skeletni sistem, živčevje, dihala, srčno-žilni sistem, prebavila ter razvoj zarodka in ploda. Položaji plastinатов so bili skrbno izbrani in so namenjeni izobraževalnim ciljem. Vsak plastinat je postavljen tako, da prikazuje določene skupine anatomskih lastnosti, na primer, atletske pozicije ponazarjajo uporabo skeletno-mišičnega sistema. Položaji so izbrani tako, da lahko obiskovalec plastinat najenostavneje primerja s svojim telesom.

Razstava želi torej izobraževati najširšo javnost o delovanju človeškega telesa in hkrati pokazati nezaželene učinke za zdravje zaradi slabe skrbi zanj, pa tudi pozitivne učinke ustrezne skrbi in zdravega življenjskega sloga. Primerna je za obiskovalce vseh starosti, tudi za otroke v spremstvu odraslih. Obiskovalci razstavo zapuščajo ozaveščeni o tem, kako pomembno je sprejemati odgovornost za svoje zdravje in dobro počutje.

Za dobro počutje v svoji koži

Razstavo v Ljubljani dopolnjuje zanimiv spremljevalni program, ki ga je ekipa Gospodarskega raz-

stavišča zasnovala s številnimi partnerji, med njimi Triglav, Zdravstvena zavarovalnica, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Nacionalni inštitut za javno zdravje ter razna društva s področja preventive in kurative. Predavanja, vključena v ceno vstopnice, poljudno obravnavajo pomen zdravega življenjskega sloga, od zdrave prehrane do gibanja, razloge za razna obolenja in preventivne aktivnosti. Na voljo so avdiovodnik v slovenskem jeziku in angleškem jeziku, po predhodni najavi pa tudi vodeni ogledi za skupine.

K sodelovanju smo povabili tudi Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je v sklope razstave pripravila zanimivo predavanje z naslovom Pomen sluha v našem življenju. Na omenjenem predavanju, ki je bilo namenjeno obiskovalcem, so bile predstavljene razlike med gluhih, naglušnimi, gluhoslepimi in osebam s polževim vsadkom, pomen znakovnega jezika za gluhe, posledicah okvare sluha in življenja v hrupnem okolju. Na koncu predavanja so se poslušalci naučili tudi nekaj osnovnih kretenj.

Člani in članice društev gluhih in naglušnih Slovenije imajo **10 % popust** na izbrano vstopnico za ogled razstave. Popust lahko uveljavljajo ob predložitvi veljavne članske izkaznice.

Vabimo vas, da na lastni koži doživite posebno prilžnost, kjer se srečajo vsi svetovi – od medicine, znanosti do umetnosti. Razstava bo odprta vse dni v tednu od 9. do 20. ure, več pa lahko izveste tudi na spletni strani: www.bodyworldsvital.si

Marjana Lavrič

Informativno predavanje o zakonu o osebni asistenci

V sredo, 3. 10. 2018, smo se v velikem številu zbrali v prostorih društva.

Člani društva na predavanju o osebni asistenci

Predstavnica Centra za socialno delo Velenje nam je razložila, kdo je upravičen do osebnega asistenta oziroma do komunikacijskega dodatka. Do pravic so upravičene osebe, ki imajo izgubo sluha po Fowlerju vsaj 95-odstotno ali več. Pravice stopijo

v veljavo s 1. 1. 2019. Vsi centri za socialno delo v Republiki Sloveniji že sprejemajo vloge. Za izpolnitev vloge potrebujemo osebni dokument, davčno številko in kartico tekočega računa. K vlogi je treba priložiti kopijo izvida, s katerega je razvidna izguba sluha po Fowlerju.

Na koncu je predsednik seznanil člane z novostmi glede pravice do tehničnih pripomočkov. Vsi gluhi, ki imate izgubo sluha nad 95 % po Fowlerju in **nimate** izkaznice za tolmača, lahko zdaj na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije oddate vlogo za izdajo **potrdila** o usposobljenosti za uporabo tehničnega pripomočka. Potrdilo se izdaja za tehnične pripomočke TP-028 ali TP-0029 ali TP-0030. Potrdilo je lahko izdano le za en tehnični pripomoček.

Po predavanju so vsi upravičenci izpolnjevali prošnje s pomočjo predstavnice CZD Velenje in zaposlenih v društvu.

Tatjana Pirečnik

Predstavitev dela prvih posredovalcev

Prvi posredovalci so prostovoljni ali poklicni gasilci, usposobljeni za izvajanje prve medicinske pomoči.

Gre za srčne, pogumne in poštene ljudi, ki nikoli ne pomislijo najprej nase, ampak so vedno pripravljeni priskočiti na pomoč drugim, svojim bližnjim, sosedom, znancem, velikokrat pa tudi popolnim neznancem.

Na predavanju v sredo, 26. 9. 2018, sta nam prva posredovalca gasilca v dvorani Mladinskega hotela predstavila uporabo avtomatskega defibrilatorja, krajše AED-eja. V Mestni občini Velenje so AED-ji v vseh javnih ustanovah, športnih objektih, gasilskih domovih in v nekaterih krajevnih skupnostih. Največ se jih je v središču Velenja.

Ko je ogroženo človeško življenje, so pomembne sekunde, ne minute! Od trenutka, ko se oseba zgrudi na tla, preneha dihati, je z vsako minuto, ko ji nihče ne pomaga, 10 % manj možnosti za preži-

Udeleženci predstavitve uporabe avtomatskega defibrilatorja (AED) in postopkov oživljanja

vetje brez posledic. Po 10 minutah so te možnosti le še zelo majhne!

Predavatelja sta poudarila, kako pomembna je prva pomoč, kako pristopimo ter ukrepamo pri srčnem zastoju. Teoretično in praktično sta nam podrobno razložila postopek. Najprej poskrbimo za svojo varnost. Potem pristopimo k ležečemu,

ga stresemo za ramena in ga pokličemo. Če se ne odziva, preverimo, ali so dihalne poti proste. Nato pogledamo, ali se mu dviguje prsni koš ali približamo lice k ustom, da začutimo sapo. Če v desetih sekundah ne vdihne dvakrat, pomeni to zastoj srca. Če je v bližini še kdo, prosimo, naj pokliče reševalce na 112. Kliče naj pove, kdo kliče, točen kraj, koliko je ponesrečencev, kakšne so okoliščine. Če vemo, da je v bližini AED, ga prosimo, naj ga gre iskat. Če pa smo sami, najprej pokličemo reševalce in potem začnemo masirati srce. Roke položimo na sredino med žličko in ključnico in začnemo masažo srca. Masaža je uspešna, če je globoka vsaj šest cm. Pravilo je 30 stisov, potem dva vpiha umetnega dihanja. V minuti je potrebnih vsaj 100 stisov.

Avtomatski defibrilator deluje avtomatsko in nam sam daje glasovna in svetlobna navodila. V paketu z AED-jem so še elektrodi, vrečka in britvica. Vključimo ga na tipki on/off. Potem nas AED vodi.

Elektrodi namestimo na mesti, kakor je prikazano na sliki. Elektrodi vedno nameščamo na suho golo kožo. AED najprej analizira stanje bolnika, in če je potreben električni sunek, nam to pove. Potrebno je, da se vsi odstranimo, potem pritisnemo rdeč gumb. Potem nadaljujemo oživljanje – vse napotke daje AED – do prihoda reševalcev. Vsak strah je odveč, bolniku ne moremo škodovati, lahko mu samo rešimo življenje.

Sledil je praktičen prikaz delovanja AED-ja. Nato so še nekateri člani izvedli postopek izvajanja prve pomoči z uporabo učnega aparata AED.

Predavanje je bilo zelo poučno in dobili smo pomembne informacije, kako ravnati ob srčnem zastoj.

Tatjana Pirečnik

Zahvala članicam in članom, sorodnikom in prijateljem

V torek, 4. 9. 2018, sem doživel, česar niti v sanjah nisem pričakoval. V društvo sem prišel skupaj z ženo na povabilo, češ da moramo posneti še nekaj manjkajočih kadrov za film, ki ga ustvarjamo. Ker sem naslednji dan praznoval okrogli jubilej, sem bil vesel, da delo opravimo čim prej in se rešimo obveznosti.

Člani in članice so predsednika društva prijetno presenetili.

Toda v društvu ni bilo nič povezano s snemanjem, saj je bil to le izgovor, da so me pod pretvezo zvalili v društvo. Presenečenje je bilo popolno, kajti članic in članov je bilo zbranih ogromno, bilo je res nepopisno popoldansko druženje. Ostal sem brez besed, ganjen in ne znam opisati, kako presenečen, ker mi je vse ostalo prikrito, saj mi težko kar koli ostane skrito. Pripravili so mi tudi res lep

sprejem, program s poštarjem z željami, posebno čestitko, kosilnico s pravim zajcem, za ženo posebne električne grablje, dva harmonikarja, Franca in Sandija, in vse, kar je za pogostitev potrebno. Posebej sem se razveselil vseh članic, članov in tudi slike v obliki drevesa, na katerem so prstni odtisi in podpisi vseh članic in članov, ki so bili takrat v društvu. Vse mi bo ostalo v res lepem spominu.

Moja zahvala gre vsem članicam, članom, strokovni delavki Urški, Marini Sušec in Tomu za izvedbo programa, izdelavo voščilnice, organizacijo in vse čestitke ter vsa darila. Hvala tudi gospodu Salihu za lepo sliko v obliki drevesa. Hvala vsem, ki so pomagali pri pogostitvi in organizaciji prijetnega druženja. Lepo je bilo slišati, da se tudi člani želijo meni zahvaliti, ker jih vseskozi podpiram in se vedno potrudim zanje. Še naprej se bom trudil po svojih najboljših močeh, da bo vsak zadovoljen in srečen prihajal v MDGN Velenje. Zahvala tudi vsem mojim sinovom s partnericami, sorodnikom in prijateljem, ki so mi polepšali praznik na druženju na pikniku v Ljubnem ob Savinji, Milici Krašovec, podpredsednici društva, za okusne sladke dobrote, in hvala tudi vsem drugim, ki jih nisem imenoval.

**Predsednik MDGN Velenje
Franc Forštner**

Evropski teden mobilnosti

Evropski teden mobilnosti je tradicionalna evropska pobuda, ki lokalne skupnosti spodbuja k uvedbi in promociji trajnostnih prometnih ukrepov. Prizadevanja za človeku in okolju prijaznejše načine mobilnosti vsako leto povežejo na tisoče sodelujočih mest. Aktivnosti potekajo vse leto, vrhunec dogajanja pa je med 17. in 22. septembrom, ko se evropski teden mobilnosti konča z dnevom brez avtomobila.

Podžupan Maribora Zdravko Luketič je preizkusil, kako je biti v svetu tišine (foto: Andrej Vivod).

V evropskem tednu mobilnosti je 18. 9. 2018 potekal tudi jubilejni, že 10. dan mobilnosti invalidov. V Mariboru na Trgu svobode se je na ta dan predstavilo 12 mariborskih invalidskih in humanitarnih društev. Dogajanje se je začelo s postavitvijo stojnic, na katerih so se društva predstavljala s svo-

jim delovanjem in storitvami. Člani društev so nas z razstavljenimi predmeti, literaturo, brošurami, rekviziti in pripomočki seznanjali z dogajanjem v društvih. Vsako društvo je skupaj s člani predstavilo svoj način mobilnosti in najpogostejše težave pri premagovanju ovir v vsakodnevem življenju.

Naše društvo so odlično zastopali člani in zaposleni. Pripravili smo stojnico, na kateri smo predstavili delovanje našega društva, vrste pomoči, ki jih zagotavljamo gluhih in naglušnim osebam, osebam z gluhoslepoto in polževim vsadkom. Širšo javnost smo s predstavitvijo programa seznanjali s komunikacijskimi težavami, s katerimi se gluhi in naglušni vsak dan srečujemo v družbenem življenju.

Že drugič je potekal tudi Ovirantlon – neposredni praktični prikaz obiskovalcem, prebivalcem Maribora, kako se gluhi, slepi in invalidi na vozičkih spopadajo z vsakodnevnimi težavami. Mi smo mimoidočim nadeli glušnike ter jim nato postavljali preprosta vprašanja, da bi dobili občutek, kako je, če ne slišiš. Sodelujoči so ugotavljali, da se je težko oz. skoraj nemogoče spoprijeti z gluhoto samo z branjem z ustnic. Številnim obiskovalcem smo razdelili letake z enoročno abecedo slovenskega znakovnega jezika.

Mira Meš Pivec

Člani pred društveno stojnico (foto: Andrej Vivod)

Gluhi strežejo v planinski koči na Gospodični

Akcija Gluhi strežejo v planinskih kočah je potekala 22. 9. in 23. 9. 2018. Namen akcije je bil povečanje stopnje vključenosti, poznavanja in razumevanja drugačnosti, različnosti, seznanjati ljudi z znakovnim jezikom, ozaveščati o gluhoti in naglušnosti, omogočiti polno dostopnost, vključiti komunikacijske interakcije in razblinjati strahove.

Društvo oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine se je odločilo, da podpre akcijo in s svojo navzočnostjo ozavešča o gluhoti in naglušnosti ter promovira znakovni jezik.

Kljub slabi vremenski napovedi smo se zbrali in se iz Gabrja peš podali na Gospodično. Skozi gozd smo v uri in petnajstih minutah premagali 437 metrov višinske razlike. Med nami je bilo kar nekaj članov, ki se bližajo osemdesetim letom, zato smo na svoj dosežek še toliko bolj ponosni.

Tik pod kočo izvira studenčnica Gospodična. Legenda pravi, da se bo, kdor pije to vodo, pomladil in ostal zdrav. Žal je zaradi suše Gospodična presahnila, tako da – več sreče prihodnjič. Odšli smo do planinskega doma, kjer so naš pričakali še drugi člani, ki so se pripeljali z avtomobilom.

V planinski dom so prihajali pohodniki in z zanimanjem spremljali strežbo in animacijo gluhih oseb. Najbolj se jim je zdel zanimiv znakovni jezik. Ura-

den začetek je vodila Klarisa Bevc. Pozdravila pa sta nas še predstavnik planinskega društva Krka Novo mesto Tone Murgelj in predsednik našega društva Vladimir Kastelec, ki je ekipi zaželel uspešno delo.

Člani in članice Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine so podprli akcijo Gluhi strežejo v planinskih kočah in obiskali kočo na Gospodični.

Okrepčali smo se z odlično gobovo juho in golažem v kruhovi posodi. Ura je tekla, posneli smo še skupinsko fotografijo in se podali do izhodne točke. Ker je vmes deževalo in so se tla razmočila, smo morali biti pri sestopu zelo previdni. Počasi in s pomočjo palic nam je brez težav uspelo priti v dolino.

Za nami je še en uspešen dan, s katerim smo dokazali, da zmoremo.

Geni Močnik

Druženje v Gribljah z osebami z izgubo sluha

Prišel je težko pričakovani dan. V Griblje smo se, razen domačinov, ki so prišli peš, pripeljali z avtomobili. Ko smo se vsi zbrali, sta nas najprej zelo toplo pozdravila g. Vladimir in ga. Geni. Povedala sta nam nekaj potrebnih informacij, nato se je pogostitev v lepem kotičku ob reki Kolpi začela.

Člani in članice Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine na druženju v Gribljah

V zbrani družbi smo skoraj vsi uporabljali slovenski znakovni jezik (SZJ). V tem jeziku smo se tudi zelo veliko šalili. Ko smo bili lačni, smo se usedli za mize, kjer nas je čakalo veliko dobrot. Hrane in pijače je bilo ogromno, tako da smo se vsi najedli in napili. Po jedi se je začel družabni del. Kaj kmalu je zadišalo še po pečenem kostanju, ki je bil res zelo okusen. Tudi plesa in glasbe ni manjkalo, imeli smo najboljšega harmonikarja, ki nam je pel in igral pozno v noč.

Na druženju sem se imel zelo lepo, užival sem v krasni družbi, prijetnem okolju in dobrem programu. Težko čakam, da srečanje ponovimo.

Mitja Priselac

Predstavljamo vam svet gluhih

Da je gluhota nevidna invalidnost, gluhi in naglušni opozarjajo tudi javno. Javnosti predstavljajo svoj jezik, kulturo, svet, v katerem živijo, in težave, s katerimi se spoprijemajo pri komunikaciji.

Za boljšo prepoznavnost problematike oseb z okvaro sluha je celjsko Društvo gluhih in naglušnih v sodelovanju z javnim zavodom Socio priredilo predavanje z naslovom Svet gluhih. Predavatelji so bili gluhi, naglušni ter ena oseba s polžkovim vsadkom, ki so obiskovalcem razkrili svet, v katerem živijo vsak dan, svet tišine, pojasnili, s kakšnimi težavami se srečujejo pri komunikaciji, in povedali, kako naj slišiš za komunikacijo pristopijo k njim.

Na predavanju smo odgovorili na številna vprašanja in predstavili svoj svet.

Čeprav je bilo poslušalcev malo, so bili ti toliko bolj zainteresirani za to, da bi izvedeli, kako je, če ne slišiš. Veliko je bilo vprašanj na temo komunikacije, pa tudi radovednosti, kako osebe, ki nimajo sluha ali ga imajo zelo malo, sploh slišijo ali, bolje rečeno, občutijo glasbo in zvoke nasploh. Pogovor se je vrtel tudi okrog tolmačenja, kjer je tolmač povedal

tudi o težavah, s katerimi se tolmači srečujejo pri posredovanju informacij med gluho in slišiščo osebo, ter kako jih premagujejo, ni pa manjkalo niti anekdot s potovanj, ker seveda gluhi, tako kot slišišči ljudje, tudi potujejo v tujino – in to brez veliko problemov! Navzoči so se naučili tudi nekaj kretenj v slovenskem znakovnem jeziku in skupaj smo prebili zanimivo uro, polno informacij, smeha in komunikacije. Upamo, da bomo dogodek ponovili še kdaj, seveda še z več slišiščimi!

DGN Celje pa je pripravilo tudi dogodek za najmlajše: v četrtek, 20. 9., je bila v zgornji dvorani društva ura pravljic, v kateri smo otrokom predvajali pravljico Mojca Pokrajculja v slovenskem znakovnem jeziku. Pred pravljico je tolmačka Gabrijela Jurkošek otrokom pokazala kretnje za živali, ki nastopajo v pravljici in Mojco Pokrajculjo. Po ogledu pravljice pa so otroci pokazali svoje znanje kretenj za živali in povedali, kdo vse je nastopal v pravljici. Otroci so pokazali veliko zanimanja, zabavali pa so se tudi med barvanjem pobarvanke z liki junakov pravljice.

Gluhoti je nevidna invalidnost in v nasprotju z drugimi vrstami invalidnosti poškoduje prav tisti vidik, ki najbolj povezuje ljudi, to je komunikacija. Že Helen Keller je rekla: »Vzemi človeku oči, in vzel mu boš vid. Vzemi človeku sluh, in vzel mu boš ljudi.« Toda ne gre obupati. Tudi če je izguba sluha – naj bo to za gluhe, naglušne, gluhoslepe ali osebe s polžkovim vsadkom – izjemno obremenjujoča v vsakdanjem življenju, pa se z nekaj potrpežljivosti, humorja in iznajdljivosti da premagati tudi to oviro, ker ni razloga, da slišišči in ljudje z izgubo sluha ne bi komunicirali med sabo.

Irena Blazinšek

PIŠITE V NAŠE GLASILO
urednistvo.ist@zveza-gns.si

Evropski teden športa med gluhami

V evropskem tednu športa (ETŠ) zadnji teden v septembru smo se udeležili tiskovne konference, na kateri smo predstavili program ETŠ. V društvu smo organizirali in izvedli tri aktivnosti, predstavitve športa gluhih.

V torek, 25. septembra, smo za obiskovalce prireditve na Trgu Leona Štuklja pripravili stojnico in predstavitev športa gluhih ter praktičen prikaz iger z žogo in organizirano telesno vadbo.

Člani na Festivalu športa v športnem parku Tabor (foto: Andrej Vivod)

V sredo, 26. septembra, smo organizirali strokovno predavanje o športu in vizualno predstavitev v slovenskem znakovnem jeziku. Prav tako smo na ta dan pripravili športne aktivnosti z žogo in vadbe za ohranjanje zdravja in telesne kondicije. Rekreativna telovadba je potekala na dvorišču Društva

Predstavitve športa gluhih v znakovnem jeziku (foto: Andrej Vivod)

gluhih in naglušnih Podravja Maribor na Trubarjevi 15 v Mariboru. V prelepem sončnem jesenskem vremenu smo tako izvajali telovadne elemente, ki so pomembni za ohranjanje zdravja in vzdrževanje psihofizičnih sposobnosti. Vadbe se je udeležilo veliko naših članov, pridružili pa so se jim tudi številni drugi. Telovadbo je vodila naša sodelavka, zaposlena prek javnih del, Suzana Panič, ki je tudi usposobljena za izvajanje telovadbe z naslovom Šola zdravja. Tako smo si z zmerno telovadbo povečali srčni utrip, segreli telo, se rahlo zadihali, kar pomeni, da smo krepili svoje zdravje. V veselem vzdušju smo se preizkusili še v igranju in podajanju žoge. Bilo je zelo živahno in aktivnosti bi trajale še dolgo, če nas ne bi dohitel večer. Spoznali smo, da ljudje moramo biti telesno dejavni, ker nas to sprosti, napolni energijo in da novo moč za spopadanje z vsakodnevnim življenjem. Redna športna vadba naj zato postane del vsakdana. Izbirajmo takšno aktivnost, ki jo zmoremo in nas osrečuje.

Telovadba v naravi Pozdrav soncu (foto: Andrej Vivod)

V soboto, 29. septembra, pa smo se predstavili na Festivalu športa v športnem parku Tabor, kjer smo prav tako postavili stojnico in šport gluhih predstavili številnim obiskovalcem prireditve, tudi sami pa smo si ogledali predstavitve različnih športnih društev. Festivala se je udeležilo veliko naših članov, ki so uživali v raznovrstnosti predstavitev. Zahvaljujemo se vsem zaposlenim, gluhih prostovoljcem in tolmačkam Nataliji Spark, Mariji Koser in prostovoljki Anji Kotnik, ki so tolmačile v slovenski znakovni jezik ter pomagale pri predstavitvah športa gluhih in tiskovni konferenci.

Mira Meš Pivec, Milan Kotnik

Društvena telovadba za ohranjanje zdravja

Na splošno se za krepitev zdravja priporoča zmerno intenzivna telesna dejavnost, za katero je značilno, da poveča srčni utrip, povzroči občutek toplote in zadihanosti. Telesna aktivnost je zelo pomembna za naše zdravje, saj izboljšuje naše psihofizične sposobnosti.

Člani DGNP Maribor telovadimo na prostem

S telovadbo krepimo svoje mišice in razmigamo okorele kosti. Z vadbo omogočimo svojemu telesu do zmerne ravni krvnega tlaka in zmanjšujemo tveganje za srčno-žilne bolezni.

V našem društvu se zavedamo, kako pomembna sta zmerna vadba in razgibavanje za zdravje in dobro počutje. V tem duhu imamo organizirane gibalne vaje za vse naše člane in druge, ki se nam želijo pridružiti pri telovadbi. Vaje izvajamo večkrat na teden, vodi pa jih naša članica in sodelavka Suzana Panič.

Razgibavanje poteka ob ponedeljkih, sredah, četrtek in petkih v prostorih društva, v lepem vremenu pa na zelenici pred društvom.

Za vadbo ne potrebujemo športne opreme, vaje potekajo stoje. Postopoma razgibavamo vse dele telesa, od glave do stopal. Za konec se primemo za roke in v gibanju rok ter v mislih zapojemo pesem, posvečeno soncu in svojemu življenju.

Po telovadbi imamo prijetne občutke, saj se sprostim in smo veliko boljše volje.

Mira Meš Pivec

**ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE**

Privoščite si oddih!

V HRIBIH
Apartmaji Kranjska Gora

V TOPLICAH
Apartmaji Moravske toplice

NA MORJU
Apartmaji Piran
Avtokamp Fiesa
Hotel Fiesa

Več informacij dobite na www.zveza-gns.si pod zavihkom rezervacije in predstavitev počitniških kapacitet, kjer svoj oddih lahko tudi rezervirate ali v društvih.

Gripa

Gripa (influenca) je akutna virusna bolezen dihal, ki se zelo hitro širi. Pravimo ji tudi sezonska gripa, ki se v izbruhih pojavlja skoraj vsako jesen in zimo in je znana že več stoletij. Ogroža vse prebivalstvo, še posebno starejše ljudi, bolnike s kroničnimi srčnimi, pljučnimi, presnovnimi in drugimi boleznimi ter majhne otroke.

Beseda influenza, strokovni izraz za gripo, naj bi izhajala iz srednjeveške latinske besede »influentia«, ki se je uporabljala predvsem v astrologiji in je pomenila »vpliv«. Prepričani so bili, da bolezen izvira iz »zlobnega vpliva« zvezd.

Povzročitelji

Poznani so trije virusi, ki povzročajo gripo: virus influence A, B in C. Virus influence A povzroča epidemije in pandemije, virus influence B povzroča običajno omejene izbruhe, npr. v šolah, vrtcih. Virus influence C okuži posameznike in ne povzroča epidemij. Ločitev posameznih tipov virusov influence je možna z mikrobiološkimi preiskavami. Poznani so še druge podtipi virusa gripe, ki pa povzročajo bolezen pri živalih (pticah, prašičih in konjih).

Občasno in povsem nepričakovano se pojavljajo novi podtipi virusa influence in povzročijo pandemijo. Pandemski virusi influence so običajno kombinacija živalskih in človeških virusov. Postopne majhne spremembe virusa influence pa so odgovorne za vsakoletne sezonske epidemije.

O epidemiji govorimo takrat, ko za določeno nalezljivo boleznijo zbolijo večje število prebivalcev, pojav bolezni je nenaden, se hitro širi, število obolelih pa je večje, kot je običajno za to bolezen. Posebno hude in geografsko zelo razširjene epidemije imenujemo pandemija.

Inkubacijska doba

Čas od okužbe do pojava bolezni je kratka. Bolezenski simptomi in znaki gripe (vročina, nahod, bolečina v žrelu, kašelj) se pojavijo 1–3 dni po okužbi.

Način prenosa

Povzročitelj gripe, virus influence, se prenaša s kužnimi kapljicami in prek površin, ki so onesnažene z izločki dihal, obolelega z gripo. Kužne kapljice nastanejo ob kihanju, kašljanju in glasnem govorje-

nju. Prepotujejo razdaljo največ do enega metra, zato je za prenos virusa influence potreben tesnejši stik z zbolelim, običajno v zaprtem prostoru. Na površinah v posušeni sluzi lahko virus influence preživi več ur. Če se onesnaženih površin dotaknemo s prsti, lahko virus influence zanesemo na sluznice nosu in ust in se okužimo.

Dovzetnost za okužbo

Za gripo lahko zbolimo vsi. Po okužbi z virusom influence pa je potek lahko precej različen in odvisen predvsem od splošnega zdravstvenega stanja, starosti, imunskega sistema in tega, ali smo se v preteklosti že okužili s podobnim virusom influence. Pri mlajših, sicer zdravih poteka okužba brez simptomov – kljub okužbi ne zbolimo, pri starejših kronično bolnih pa je potek lahko težak in zapleten.

Simptomi in znaki bolezni

Približno 1–3 dni po okužbi se pojavijo bolezenski simptomi in znaki: mrazenje, izčrpanost, visoka temperatura, glavobol, bolečine v mišicah in kosteh, dražeč občutek v žrelu in suh kašelj. Razen kašlja, ki lahko traja več tednov, znaki po navadi izginejo v dveh do sedmih dneh.

Virus influence poškoduje sluznico dihal in omogoči prodor bakterijam v pljučno tkivo, zato se lahko kot zaplet gripe razvije bakterijska pljučnica. Ta zaplet je pogostejši pri starejših ljudeh in kroničnih bolnikih. Pri kroničnih bolnikih se v času prebolevanja gripe poslabšajo osnovne bolezni, zato se v epidemiji gripe število sprejemov v bolnišnice močno poveča. Poveča se umrljivost.

Kužnost

Največja kužnost je tik pred pojavom bolezni in nekaj dni po začetku gripe (3–5 dni). Majhni otroci izločajo večje količine virusa, zato so kužni dlje časa (7 dni ali še več). Dolgotrajnejše izločanje virusa je značilno za bolnike z okrnjenim imunskim sistemom.

Zdravljenje

Pri večini bolnikov zdravljenje s protivirusnimi zdravili ni smiselno. Najpomembnejše je, da si olajšamo težave in počakamo, da gripa sama izgine.

Če imamo telesno temperaturo povišano nad 38 °C, jemljemo antipiretike – zdravila, ki znižajo telesno temperaturo. Za otroke je primeren paracetamol, odrasli pa lahko vzamejo paracetamol ali aspirin. Posebno ponoči je zamašen nos zelo moteč in povzroči, da dihamo čez usta, kar dodatno izsuši sluznico zgornjih dihal in poslabša počutje. Svetuje se uporaba kapljic za nos, da se prehodnost nosu poveča in olajša dihanje.

Zaužijemo dovolj tekočin, saj jih zaradi vročine izgubimo več kot običajno, da ne nastopi izsušitev, ki še dodatno poslabša naše počutje. Svetujeta se počitek in izogibanje telesnim naporom, dokler traja vročina.

Jemanje antibiotikov (če ni bakterijskih zapletov) je brez smisla in je lahko škodljivo. Za zdravljenje gripe je že nekaj let na voljo več vrst protivirusnih zdravil, ki so različno učinkovita. Zdravila nekoliko skrajšajo trajanje in omilijo potek bolezni, če jih zdravnik bolniku predpiše prvi ali drugi dan bolezni. Nekatera zdravila niso primerna za bolnike z resnimi okvarami ledvic, jeter, druga ne za ljudi z astmo ali kronično obstruktivno pljučno boleznijo. Protivirusna zdravila se po navadi predpišejo bolnikom, ki se zaradi težje gripe zdravijo v bolnišnici.

Pri starejših, ki se zdravijo zaradi kroničnih bolezni, in pri ljudeh s slabšo obrambno sposobnostjo, je gripa lahko težka bolezen. Če v nekaj dneh ni izboljšanja, predvsem če vztraja visoka telesna temperatura in kašelj postane vse bolj gnojav, pomeni, da se je potek gripe zapletel s pljučnico. Takrat je pregled pri zdravniku nujno potreben. Enako velja za majhne otroke – če vročina ne pade, otrok pa je zaspan, apatičen, izsušen, je nujen pregled v ambulanti.

Poskrbimo, da ne prenesemo virusa influence na svoje bližnje – večkrat na dan si umijemo roke in kašljamo v rokav. Sproti odstranimo posmrkane

robčke. Roke si umijemo vsakič, ko jih onesnažimo z izločki dihal. Uporabljamo svoje kozarce in jedilni pribor.

Preprečevanje okužb

Najučinkovitejša zaščita pred gripo je cepljenje. Cepiti se po navadi začne v oktobru ali novembru. Cepljenje je priporočljivo za vsakogar, še posebej za starejše od 65 let, za bolnike s kroničnimi boleznimi pljuč, srca, ledvic, za diabetike, za osebe z imunsko pomanjkljivostjo, zdravljene s kemo- ali radioterapijo in malignomi ter za majhne otroke, stare od 6 do 23 mesecev. Cepljenje priporočajo tudi nosečnicam.

Cepljenje priporočajo tudi družinskim članom vseh starejših oseb in kroničnih bolnikov, da virusa influence ne занesejo v domače okolje in ob prebolevanju gripe ogrožajo svojca, ki ima težave z zdravjem. Poleg tega se priporoča cepljenje družinskim članom majhnih otrok, še posebej če je v družini dojenček, mlajši od šest mesecev, ki še ne more biti cepljen. Cepljenje je priporočljivo za zdravstveno osebje in ljudi v vseh tistih poklicih, kjer bi zaradi odsotnosti z dela zaradi gripe ohromela dejavnost (policija, carina, pošta, gasilci itd.).

Cepljenje proti gripi se začne proti koncu jeseni in traja, vse dokler ne začne število obolelih z gripo upadati. Po cepljenju se zaščita pri mlajših razvije po tednu dni, pri starejših traja razvoj odpornosti 14 ali celo več dni. Ker se virusi gripe pogosto in hitro spreminjajo, strokovnjaki vsako leto na novo izdelajo cepivo proti virusom, za katere so ocenili, da bodo krožili. Prav zato moramo cepljenje proti gripi ponoviti vsako leto.

Vzdrževati moramo dobro telesno kondicijo, se veliko gibati na svežem zraku in uživati zdravo hrano z veliko sadja in zelenjave. V mesecih, ko je okužb dihal veliko, se izogibamo zaprtih prostorov in si večkrat skrbno umijemo roko, da ne занesejo virusa influence in tudi drugih mikroorganizmov na dihalo. Okužbo preprečimo z dobrimi higienskimi navadami: ne delimo osebnih predmetov, kot so zobne krtačke, ne pijemo iz istega kozarca ali steklenice, ne uporabljamo istega jedilnega pribora ipd.

Viri:

- <http://www.nijz.si>

Povzel: Adem Jahjefendić

Spominjam se ...

Borisa Šuštaršiča sem spoznal leta 1978 na seji SIOS-a, ki sem se je udeležil kot novoizvoljeni sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije – ZDGNS. Moj prvi vtis je bil, da je izjemen poznavalec invalidskega področja, da ima jasno vizijo in da je velik borec za njihove pravice. Tega mnenja v vseh letih intenzivnega sodelovanja nisem spremenil. Danes bi k temu dodal, da je bil vztrajen sogovornik, z jasnimi stališči in argumenti, trd in pravičen pogajalec ter razlagalec pomembnih odločitev na invalidskem področju, ki mu je posvetil vse življenje.

Boris Šuštaršič

Občudovanja vredne so bile njegova pokončna moralna drža, delavnost in predanost, kar je prenašal tudi na vse nas, ki smo bili vpeti v življenje in delo invalidov. Cenili smo njegovo odločnost in nepopustljivost, predvsem ob neobjektivnih pri-

tiskih z namenom, da bi se zamajala enotnost SIOS-a in spremenila delitev loterijskih sredstev, ki so življenjskega pomena za izvajanje programov različnih kategorij invalidov. Zagovarjal je, da je ostane vsa lastnina v lasti invalidskih organizacij, ki jo sami upravljajo v skladu z namenom in poslanstvom, tako da ni izginila v letih tranzicije kot druga družbena lastnina.

Pri delovanju invalidskih organizacij, izvajanju programov, financiranju in zakonodaji je soustvarjal temelje, ki bodo ostali trajna vrednota.

Zavedal se je, da invalidi po končanem šolanju in uradni rehabilitaciji potrebujejo invalidske organizacije, v katerih se izvajajo posebni socialni programi, ki v marsičem nadomeščajo državno skrb in omogočajo lažje vključevanje v družbo ter razbremenijo družino. Nase je prevzemal puščice nekaterih dušebrižnih politikov, ki so zaradi neznanja in nepoznavanja invalidskega področja vedno znova poskušali spreminjati delitev loterijskih sredstev in njihovo upravljanje.

Zaradi svoje odločnosti in strokovnega vodenja NSIOS-a je imel močno in prepoznavno vlogo v dialogu z državo pri zagotavljanju pravic invalidov in njihovem vključevanju v družbo. Njegovo znanje so cenili tudi v Evropski uniji, kjer je bil več mandatov član upravnega odbora invalidskega foruma. Primerne dobre prakse je iz Unije prenašal v Slovenijo.

Podpiral je razvoj programov v invalidskih organizacijah. Za gluhe in naglušne so bili to med drugim projekt o dostopnosti komunikacijskih in informacijskih tehnologij, ki so temelj informativne dejavnosti za gluhe in naglušne, naložbe za delovanje Zveze in društev ter naložbe za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo, ki čedalje bolj upravičujejo svoj namen.

Ponosen sem, da sva bila velik del te humane zgodbe sopotnika. Kar je sejal, bodo uporabniki še veliko let želi.

Aljoša Redžepovič,
sekretar ZDGNS od 1978–2009

Milanu Permetu v slovo

V torek, 25. septembra 2018, smo se na kranjskem pokopališču za vedno poslovili od Milana Permeta, dolgoletnega člana Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj. Dolgo smo spremljali njegovo bitko s težko boleznijo, ki sta jo bojevala skupaj z ženo Jožico, pa vendar nas je novica o njegovem slovesu presenetila in razžalostila.

Milan se je rodil 27. septembra 1933 v Predosljah pri Kranju in prva otroška leta preživel pri dedku in babici na Dolenjskem, v Šentjuriju pri Grosupljem. Vseskozi je pridno pomagal na veliki kmetiji, pa tudi v trgovini in gostilni, ki ju je imel v lasti njegov dedek. Ta je bil tudi župan in vztrajen raziskovalec kraškega sveta in po njem se imenuje jama, ki jo je odkril. Milan je že pri treh letih vodil konje in do jame dostavljal hrano in pijačo za vedoželjne turiste.

Kljub težkemu otroštvu je bil igriv otrok in je z veseljem sodeloval pri otroških vragolijah. Ena od teh je bila tudi plezanje za kozolec toplar in tekmovanje, kdo bo najhitrejši. Milan je bil med prvimi, žal pa je na vrhu izgubil ravnotežje in padel na betonska tla. Doživel je hud pretres možganov in posledično izgubil sluh. Star je bil štiri leta.

Leta 1940 je prvič prestopil prag ljubljanske gluho-nemnice. Vedno se je rad pohvalil, da mu je v šoli dobro šlo in da je bil priden učenec. Žal pa so vojna leta terjala svoj davek in še posebej ga je prizadela smrt strica Franca, ki je skrbel zanj in za varno pot v šolo in domov. Tudi drugim sorodnikom vojna vihra ni prizanesla, njegova mama je bila v okupatorjevih zaporih in je po vojni zaradi posledic mučenja kmalu umrla.

Kljub vsem tegobam je bil priden učenec in doma je do zadnjega ponosno hranil spričevalo z odličnim uspehom iz leta 1942.

Na povojne čase ni imel lepih spominov, saj ga je prizadela marsikatera krivica, ki jih je doživljal skupaj z gluхими sotrpini. Še posebej ga je bolela nepravična razdelitev hrane, ki jim je bila namenjena. Ko je želel to krivico popraviti, je bil napačno razumljen in izključen iz šole. Pozneje so na prošnjo in pojasnilo njegovih sorodnikov krivico popravili in po končanem šolanju je kmalu našel zaposlitev v Litostroju in se aktivno vključil v društvene dejavnosti gluhih. Še posebno aktiven je bil v športu in kulturi; bil je prvi predsednik odbora gluhih športnikov in tudi po njegovi zaslugi je šport gluhih za-

živel in doživel množični razcvet s tekmovanji po širni Jugoslaviji.

Bil je tudi vodja folklorne skupine, ki je nastopala doma in v tujini, sam pa je blestel s plesi na odrih v Ljubljani, Sarajevu, na Dunaju in še marsikje.

Leta 1958 je sodeloval tudi v delovni brigadi gluhih pri gradnji avtoceste »bratstva in enotnosti«. Kot namestnik komandanta je bil zadolžen za vodenje 120 gluhih brigadirjev iz vse Jugoslavije in dobil pohvalo za požrtvovalno delo. Rad se je pohvalil tudi s tem, da je bil prvi gluhi voznik v tedanji državi.

Z ženo Jožico sta se spoznala pri folklori in se kmalu poročila. Najprej se jima je rodila hči Danica in kasneje še sinova Darko in Primož. S službami je bilo težko, zato so se veliko selili in se nazadnje ustalili v Grosupljem, kjer je Milan tudi dočakal zaslužno upokožitev. Ves prosti čas je posvečal delu okrog hiše in družini ter številnim prijateljem iz Sveta tišine.

Zaradi zdravstvenih težav sta se pred leti z ženo preselila v Kranj in postala še bolj redna gosta vseh naših društvenih dejavnosti, od predavanj do izletov. Ko mu je zdravje začelo resno pešati, je bilo njunih obiskov v društvu vse manj, zato pa smo ga mi večkrat in čedalje pogosteje obiskovali na njunem domu in s spoštovanjem opazovali njun ljubeči odnos.

Dragi naš Milan, hvala vam za vse, kar ste nam dali, pogrešali bomo vaše obiske in vaše življenjske zgodbe, vaša aktivnost v Svetu tišine je resnično spoštovanja vredna in bo za vedno zapisana v zgodovino gluhih.

Ohranili vas bomo v trajnem spominu, počivajte v miru in naj vam bo lahka domača gruda.

Članice in člani društva AURIS Kranj

Društvo oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine

in

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

12.

FILMSKI

FESTIVAL

GLUHIH

17. 11. 2018 ob 15. uri

KC Janeza Trdine

Novi trg 5, Novo mesto

Dvorana je opremljena s slušno zanko.